

ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE
IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

ŠTEVILKA 8

AVGUST 1976

LETNIK XIV.

Delavski svet TGA se je sestel na 3. redni seji dne 12. julija letos. Razpravljaj in sklepal je o naslednjem:

— sprejel je predloženi plan poslovanja TOZD in OZD za leto 1976 s tem, da se pri poglavju »Pregled planskih lastnih cen proizvodov in storitev« pri točki 3 — TOZD vzdrževanje doda: »Izvenplanska dela se obračunavajo enako kot v l. 1975, t.j. po cenah, ki so 30 odstotkov višje od cen za dela po planu. Izvenplansko delo je vsako tisto delo, ki ni zajeto v mesečnem planu. Ravno tako je izvenplansko delo razlika od planiranega dela pa do večjega zahtevanega dela, katerega zahteva naročnik pri trenutnem remontu oz. popravilu. Izvenplansko delo je tudi vsak strojelom večjega ali

Z ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA TGA

manjšega značaja, razen tistega, ki sovpada s planiranim remontom«.

— Na osnovi rezultatov glasanja po zborih delavcev je objavil samoupravni sporazum o temeljnih samoupravnih planov delovne organizacije za obdobje 1976—1980 in samoupravni sporazum o zagotovitvi dodatnih obratnih sredstev za financiranje zalog rezervnih delov in materiala,

— Sprejel je pravilnik o izvajanju in kontroli prisotnosti alkohola, zdravi in dru-

gih sredstev v obliki, kot je bil dan v javno obravnavo s tem, da se 3. alineja 2. člena spremeni in glasi: »sti nevarnih sredstev« — da je zaradi nepazljivosti delavca, zaradi prisotnosti nevarnih sredstev prišlo do materialne škode organizacije, do konfliktov s sodelavci, do agresivnosti, spanja itnp.«

Na koncu tega člena se doda novi odstavek, ki glasi: »Kontrola prisotnosti nevarnih sredstev se izvede pri delavcu tudi v vseh primerih strojeloma, ne glede

na obstoj suma prisotnosti nevarnih sredstev.«

— Sklenil je, da je realizirati sklep sveta za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje št. 357 z dne 7. 11. 1975, ki se nanaša na organizacijo bifeja v TGA.

— Sprejel je pravilnik o organiziranju in izvajanju družbene samozaščite TGA.

— Sprejel je pravilnik o delu organov samoupravne delavske kontrole.

— Sprejel je pravilnik o varovanju plačil.

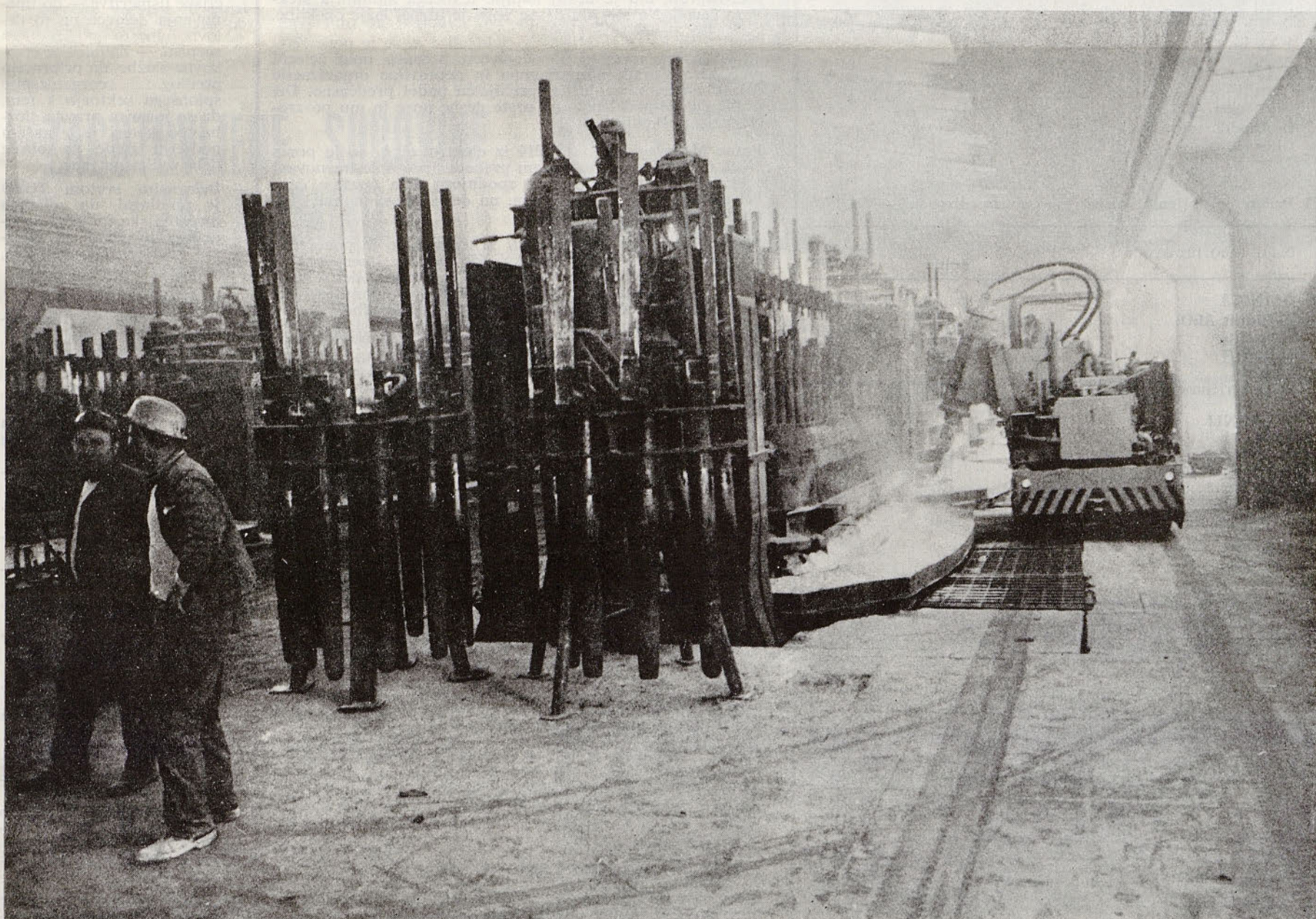
— Na osnovi sklepov delav-

skih svetov TOZD je sprejel samoupravni sporazum o združevanju sredstev za dograditev muzeja Pohorskega bataljona na Osankarici. V ta namen je odobril koriščenje sredstev sklada skupne porabe v znesku 30.000.— din. Za podpis sporazuma je pooblaščen glavni direktor TGA.

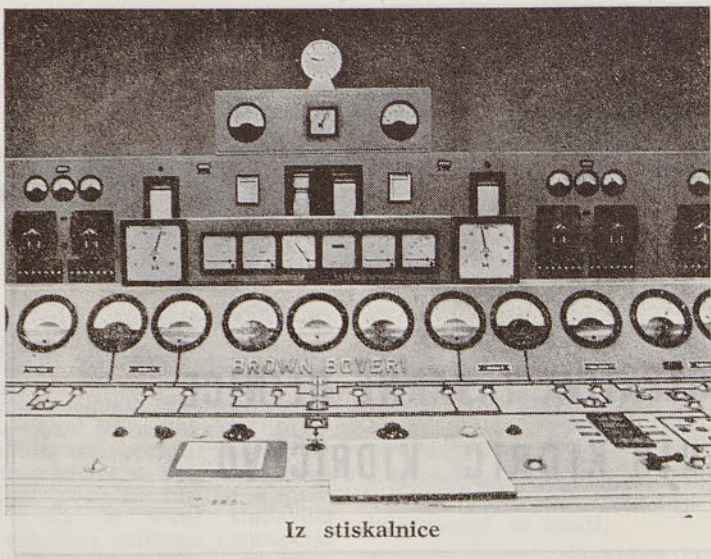
— Osnutek pravilnika o notranji arbitraži je dal v javno razpravo delavcem in kolektivnim organom TOZD in DS SS ter TGA in družbenopolitičnim organizacijam v besedilu, kot ga je predložil svet za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje.

— V razpravo je dal tudi samoupravni sporazum o po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Elektroliza B

Iz stiskalnice

Kako smo poslovali?

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu juliju 1976 in v času od I. — VII. 1976.
Indeks 1976/1975 prikazuje odnos dosežene proizvodnje napram istemu obdobju lanskega leta.

I. Dinamika proizvodnje — indeks fizičnega obsega

Obrat — mesec	Plan	Doseženo		
		meseč.	kumulat.	76/75
A. GLINICA				
1. Izluženo				
— junij	100	90	96	90
— julij	100	80	94	88
2. Kalcinirano				
— junij	100	88	96	92
— julij	100	103	97	92
B. ALUMINIJ				
3. Elektroliza A				
— junij	100	103	100	101
— julij	100	102	100	101
4. Elektroliza B				
— junij	100	105	103	101
— julij	100	102	103	100
5. Livarna				
— junij	100	93	98	97
— julij	100	99	98	97
6. Anodna masa				
— junij	100	123	104	83
— julij	100	120	106	87

II. Prikaz porabljenih surovin na enoto proizvoda — VII/1976

Na 1 tono proizvoda	Plan	Indeks	
		Julij	I-VII/76
1. GLINICA			
Al hidrat Al_2O_3			
— boksit	100	101	99
— NaOH	100	89	90
— para	100	111	97
— električna energija	100	123	107
2. ALUMINIJ			
Hala A			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	102	102
— kriolit	100	105	69
— Al fluorid	100	124	129
— el. energija - kemija	100	100	100
Hala B			
— glinica	100	100	100

Goseničar

— anodna masa	100	98	99
— kriolit	100	110	79
— Al fluorid	100	104	101
— el. energija - kemija	100	99	98

3. ANODNA MASA

Za izvoz:

— petrolkoks	100	100	100
— katranska smola	100	100	100

Za domačo porabo:

— petrolkoks	100	98	100
— katranska smola	100	103	99
— električna energija	100	48	68

NEZGODE JULIJA LETOS

Julija se je poškodovalo 12 delavcev.

	na delu	na poti	skupaj
TOZD ALUMINIJ	6	1	7
TOZD GLINICA	2	—	2
TOZD VZDRŽEVANJE	2	—	2
DELOVNA SKUPNOST SS	1	—	1
	11	1	12

OBLIKA NESREČE:

Padec predmetov	3
Padec oseb	3
Stik s skraj, temperaturami	4
Udarec ob predmet	2

TOZD ALUMINIJ

- Stanko Žerak, mat. št. 4119 iz elektrolize — hala B, se je poškodoval 1. julija. Pri vstavljanju črpalne cevi v 509 el. celici se je kavelj, kateri je držal cev odtrgal od jeklene vrvi in črpalna cev je padla. Pri padcu je zadela pon. v podlaktnico desne roke. Utrpel je lažjo poškodbo.
- Anton Lebar, mat. št. 4190 iz elektrolize — hala A, se je poškodoval 16. julija. Ponesrečenec se je peljal z mopedom na delo. Zaradi poškodovanega lesenega mostu je z mopedom padel in se lažje poškodoval.
- Jože Znidar, mat. št. 480 iz livarne, se je poškodoval 28. julija. V trenutku, ko je hotel izlivno odprtino na 6. t. ind. peči zapreti, mu je nekaj kapljic tekočega aluminija steklo za čevlji. Na stopalu desne noge je utrpel lažje opekline.
- Stanko Senjor, mat. št. 945 iz elektrolize A, se je ponesrečil 21. julija. Imenovan je s sodelavcem prenašal dolgi železni prebijalec. Zaradi nesporazuma in nepravilne organizacije dela obeh delavcev je del prebijalca padel predčasno. Del prebijalca je padel pon. na prste desne noge in mu povzročil lažje poškodbe.
- Franc Moravec, mat. št. 4214 iz elektrolize A, se je ponesrečil 6. julija. Na sredinskem prehodu hale A je imenovan s kladivom izbijal vijake iz spodnjega dela črpalne cevi. Pri tem je del cevi padel pon. na desno nogo in mu lažje poškodoval prst na nogi.
- Stanko Verdenik, mat. št. 3007 iz livarne, se je ponesrečil 9. julija. Pri 12-tonski indukcijski peči je imenovan iz pištole na stisnjen zrak odstranjeval odlomljeni del sekača. Ob tej priložnosti se je pištola aktivirala in odlomljeni del ga je zadel po čelu, kjer je utrpel lažjo poškodbo.
- Anton Kmetec, mat. št. 4310 iz livarne, se je poškodoval 26. julija. Pri hoji ob 6 t ind. peči mu je spodrsnilo in padel je v vodni kanal. Pri tem si je lažje poškodoval golen leve noge. Zaradi tehnološkega procesa je ta del kanala vedno odprt (na tem delu ni prehoda).

TOZD GLINICA

- Anton Zafošnik, mat. št. 730 iz glinice — beli del, se je ponesrečil 9. julija. Ponesrečenec je na črpalni za odpadno vodo odvijal vijak. Ko je vijak odvil, mu je lužnata voda brizgnila v desno oko.
- Anton Šeruga, mat. št. 3085 iz glinice — beli del, se je ponesrečil 5. julija. Ponesrečenec je zaganjal centrifugalno črpalno za gosti lug. Pri zagonu je brizgnil lug in zadel ponesrečenca po desni nogi.

TOZD VZDRŽEVANJE

- Stanko Zemljak, mat. št. 1506 iz strojnega vzdrževanja, se je ponesrečil 27. julija. Pri vstavljanju avtoklavne vrste I. serije v pogon, je ponesrečeni ob kontroli tesnenja privijal vijake na odprtini za čiščenje kondenznega lonca. Ob pritezanju je para predrila tesnilo in mu brizgnila v levo roko, zaradi česar je dobil lažjo poškodbo.
- Mihael Jeza, mat. št. 975 iz strojnega vzdrževanja, se je ponesrečil 15. julija. Pri vstavitvi kotalke (za kar pa ni dobil posebej naloga) z elektrodvigalom — miag si je pomagal z železnim vzvodom. Ko je kotalka zdrsnila v svoje ležišče, ga je vzvod udaril po desni ličnici in mu zlomil lično kost.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNE SLUŽBE

- Anton Travnikar, mat. št. 3300 iz gozdne skupine, se je ponesrečil 13. julija. Ponesrečenec je kosil travo ob ograji tovarne. Med košnjo se je zapletel med robidovje, zaradi tega je padel in si poškodoval levo stran prsnega koša.

Z ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA TGA

(Nadaljevanje s 1. strani)

sebnih pogojev za razporejanje strokovnih delavcev na delo v poslovne enote v tujini.

- Sprejel je program ukrepov in nalog oz. sredstev SVD za leto 1976 s tem, da se pri točki A) — Ad 1. doda nova alineja, ki se glasi: »— buldožerji, bagerji (cestni promet, TOZD promet)«.

- Združil je sredstva za vpis posojila za ceste v SR Sloveniji v skupnem znesku din 1.320.000.—. Posamezne TOZD združujejo:

- TOZD tovarna glinice 320.600.— din,
- TOZD tovarna aluminija 481.900.— din,
- TOZD vzdrževanje 373.500.— din,
- TOZD promet 144.000.— din.

Posojilo se združuje iz poslovnih sredstev za dobo 5 let. Obrestna mera znaša 10 odstotkov. Odplačevanje se prične s 1. julijem 1979. Za posojilo iz združenih sredstev jamči SR Slovenija.

- Sprejel je aneks k pogodbi o poslovnem združenju energetike SR Slovenije z dne 1. 7. 1974 v besedilu, ki ga je sprejela skupščina poslovnega združenja energetike SR Slovenije na seji dne 3. 6. 1976. Za podpis aneksa se pooblašča Stojan Kerbler, dipl. ing.

- Za v.d. direktorja splošnega sektorja je imenoval Filipa Dolinarja, dipl. sociologa kadrovske organizacijske usmeritve — do imenovanja delavca na to delovno mesto po rednem razpisu. — Zadolžil je strokovne službe, da pripravijo predlog reorganizacije splošnega sektorja s tem, da se formira pravna služba, po kateri je v našem podjetju glede na obseg dela velika potreba.

- Delavskim svetom TOZD je predlagal, da združijo investicijska sredstva za izdelavo projekta za gradnjo parkirnega prostora, in sicer:
 - TOZD tovarna glinice 16.054.— din,
 - TOZD tovarna aluminija 24.983.— din,
 - TOZD vzdrževanje 21.225.— din,
 - TOZD promet 7.738.— din.

- Imenoval je komisijo za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge:
 - iz TOZD tovarna glinice: Rafaela Gulina, dipl. ing., za člana, Janeza Sukiča, org., za namestnika;
 - iz TOZD tovarna aluminija: Alojza Gorčenka dipl. ing., za člana, Iva Ercegoviča, ing., za namestnika;
 - iz TOZD vzdrževanje: Janeza Meznariča, dipl. ing., za člana, Ivana Horvata, tehnika, za namestnika;
 - iz TOZD promet: Borisa Urbančiča, za člana, Stanka Klinca, za namestnika;
 - iz DS SS: Katarino Djurica, dipl. ing., za člana, Draga Žlendra, za namestnika.

- Radio klubu Kidričevo je odobril akontacijo na dotacijo v znesku 5.000.— din za nabavo pohištva.

SPREJEM SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV

V času od 1 do 6. julija 1976 so bili v naši delovni organizaciji zbori, na katerih so se delavci odločali o sprejemu samoupravnih sporazumov, dogovorov in planov za obdobje 1976 — 1980. Sprejeti so bili naslednji sporazumi in dogovori:

1. samoupravni sporazum o temeljnih samoupravnega plana razvoja železniških zmogljivosti za obdobje 1976—1980,
2. samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980,
3. samoupravni sporazum o temeljnih samoupravnih planov samoupravne interesne skupnosti za nafto in plan v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980,
4. samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja PTT prometa v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980,
5. dogovor o temeljnih družbenega plana občine Ptuj za obdobje 1976—1980,
6. samoupravni sporazum o temeljnih plana samoupravne stanovanske skupnosti občine Ptuj za obdobje 1976—1980,
7. samoupravni sporazum lokalne skupnosti za ceste občine Ptuj za obdobje 1976—1980,
8. samoupravni sporazum o razvoju vodovodnega omrežja v občini Ptuj v obdobju 1976—1980,
9. samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja požarnega varstva in gasilstva v občini Ptuj za obdobje 1976—1980.

Ta sporazum ni bil sprejet v TOZD tovarna glinice in TOZD tovarna aluminija.

10. Samoupravni sporazum o temeljnih samoupravnih planov delovne organizacije za obdobje 1976—1980,
11. samoupravni sporazum o osnovah srednjeročnega plana razvoja TOZD, DO in SOZD na področju aluminija za obdobje 1976—1980.

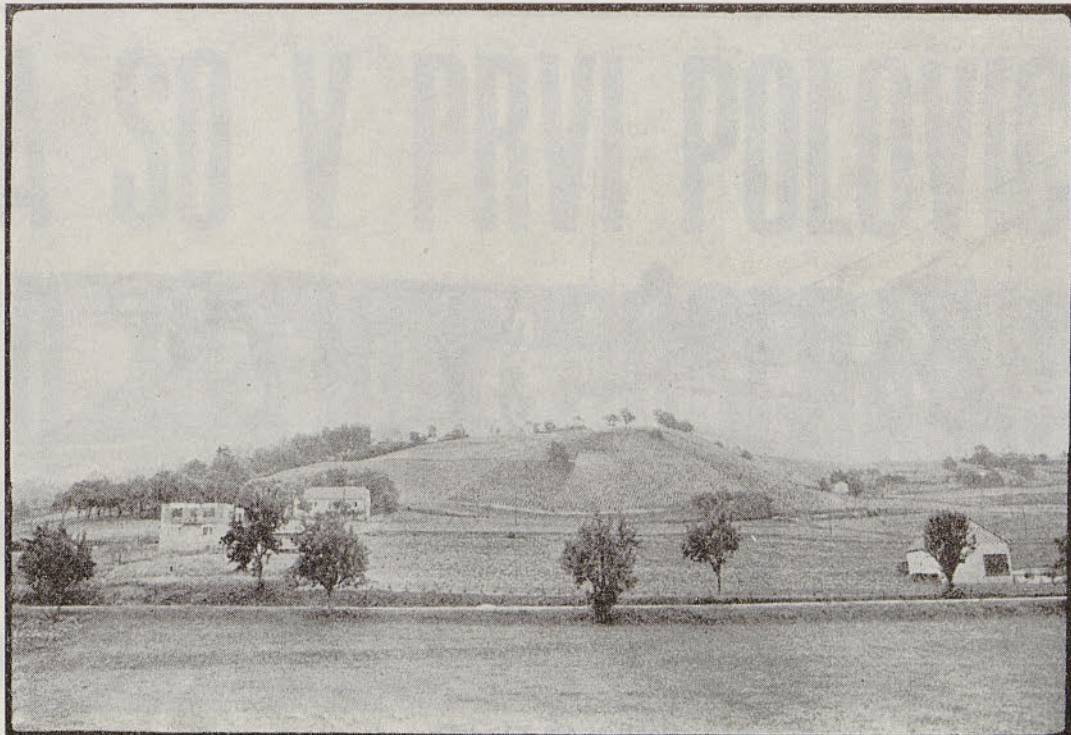
Vsi zbori delavcev so odločili razpravo o samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976—1980.

Sprejeta nista bila:

1. samoupravni sporazum o urejanju medsebojnih odnosov na področju razvoja proizvodnje in porabe premoga v obdobju 1976—1980 in
2. samoupravni sporazum o temeljnih samoupravnega plana luških zmogljivosti za obdobje 1976 — 1980.

Zbori delavcev so razpravljali tudi o dogovoru o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 — 1980 in pooblastili za podpis dogovora Franja Kikca, dipl. ing. — predsednika poslovnega odbora SOZD UNIAL.

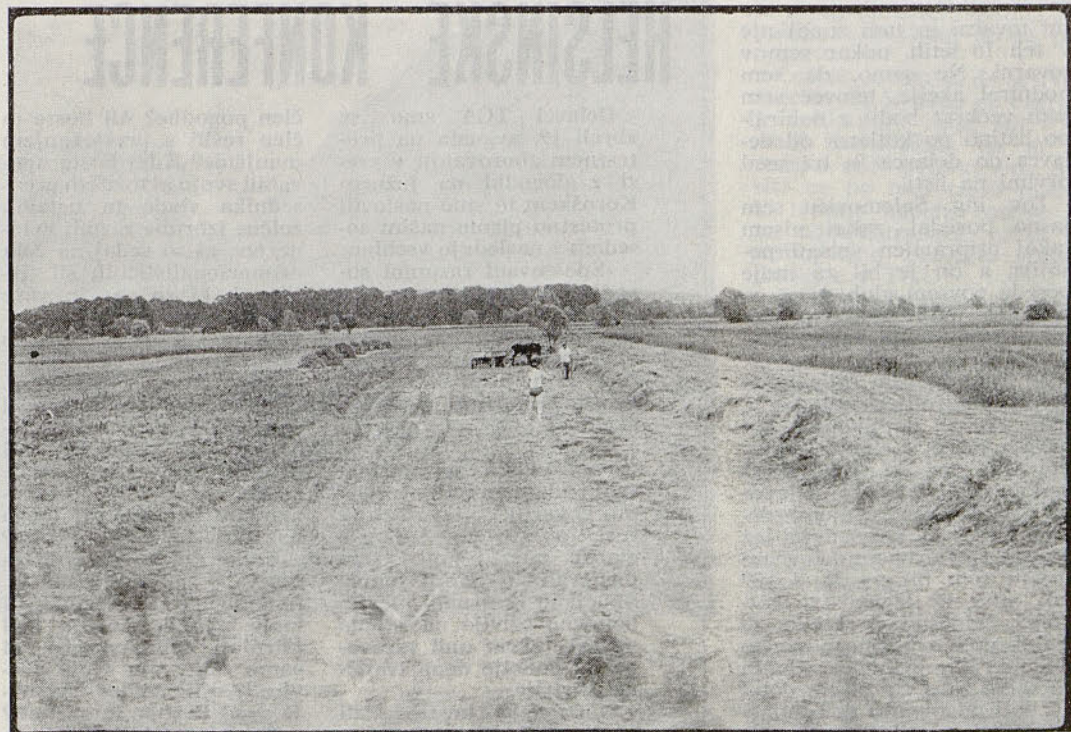
Razpravljali so tudi o družbenem planu razvoja SR Slovenije ter pooblastili za njegov sprejem delegate zbora združenega dela SO Ptuj, ravno tako pa tudi za sprejem družbenega plana razvoja občine Ptuj za obdobje 1976—1980.

Pokrajina 76-1

Na sejmu

Pokrajina 76

ZAGOTOVLJENE SUROVINE ZA ALUMINIJ

V posebnem poročilu OECD o položaju v industriji primarnega aluminija je poudarjeno, da so svetovne rezerve boksita, ocenjene različno na 18 do 30 milijard metrskih ton zadostne za pokritje povpraševanja v naslednjih 50 letih.

V zadnjih nekaj letih so se ugotovljene rezerve boksita namreč naglo zvišale, zato se podatki o količinah ne ujemajo.

Ceprav ni zanesljivih podatkov o svetovnih zalogah drugih rudnin, ki vsebujejo aluminij, so po nekaterih ocenah nekaj stokrat večje od zalog boksitne rude.

Tovarne glinice bodo do leta 1985 uporabljale rudo, za katero so bile projektirane, predvidevajo pa izgradnjo novih obratov, ki bi predelovali

drugo vrsto rude, ki vsebuje aluminij. Zvišanje cen boksitu je pospešilo iskanje novih načinov za pridobivanje glinice iz drugih rudnin, ki vsebujejo aluminij, v nekaterih državah pa že prehajajo z boksita na te rudnine. Energetska kriza je malo prizadela industrijo primarnega aluminija, saj je močno odvisna od električne energije iz hidroelektrarn. Pričakujejo, da bo v prihodnje prišlo do določenih sprememb v graditvi novih obratov za redukcijo rude. Ta sprememba bo precej odvisna od pomena, ki ga ima bližina trga in razpoložljiva energija za potrebe industrije. Zato bodo verjetno gradili nove obrate povsem v bližini virov cenene energije.

»Gospodarski vestnik« št.27/1976

**Teorija brez prakse je prazna,
praksa brez teorije pa je slepa!**

Montaža 400 KV daljnovoda

Še enkrat: „Kaj je pokazala akcija vpisa posojila za ceste v TOZD Glinica?“

● Komisija za vpis posojila za ceste pri TOZD tovarne glinice

Kot dolgoletni član kolektiva TGA se čutim užaljenega in prizadetega ter protestiram na objavljeni članek v časopisu »Aluminij« iz sledečega razloga:

Akcija za vpis posojila je še do danes prostovoljna, akcija še tudi traja, torej še ni zaključena in sem članu komisije tov. Pulkovi že 28. 6. t.l. rekel, da bom vpisal posojilo, ko pridem z dopusta. 20. 7. 1976 sem se vrnil z dopusta in od tega dne do danes me še ni nihče vprašal za omenjeno posojilo. Torej so me s člankom prehiteli. Ogorčen sem tudi nad tem, ker so člani komisije imenovali v časopisu le mene in tov. Jožeta Zelenjaka. Na oglasnih deskah po vsem TOZD Tovarne glinice nas je okrog 30, ki nismo vpisali posojila, zato obsojam komisijo za vpis posojila za ceste pri TOZD Tovarna glinice za to dejanje.

Nadalje sem užaljen nad neresnično karakteristiko o meni, ki med drugim pravi, da nisem do sedaj podprl še nobene akcije. Če bo treba bom dokazal, da sem podprl že marsikatero akcijo v sami tovarni in tudi zunaj nje v teh 16 letih, odkar sem v tovarni. Ne samo, da sem podpiral akcije, temveč sem sam večkrat hodil z nabiralno listino po kotlarni od delavca do delavca in bil med prvimi na listi.

Tov. ing. Salemoviču sem jasno povedal, zakaj nisem takoj pripravljen vpisati posojila, a on je bil za moje besede povsem gluhi. Niso ga zanimale moje težave in problemi, temveč je zahteval je vpis.

Ni res, da sem izjavil, da so mi pike odtegujele, ko je bila akcija za Skopje, kot navaja pisec v članku. Povedal sem mu, da sem takrat nadomeščal odsotne delavce na drugih višje ocenjenih delovnih mestih, kot sem ga jaz zasedal. Na drugem delovnem mestu sem bil po 28 do 29 dni, nato me je vodstvo kotlarnice namerno prekinilo za 2 dni, potem pa me ponovno dodelilo za nadomeščanje in to samo zato, da nisem dobil za bolj odgovorno delo nobenega nadomestila, čeprav sem imel zahtevano kvalifikacijo. Zaradi očitnega izkoriščanja

na delovnem mestu nisem vpisal posojila za Skopje, saj sem bil takrat na takšen način trikrat oškodovan.

Komisija za vpis posojila v članku tudi navaja, da sem imel lani težko prometno nesrečo. Moj sin je bil poškodovan, jaz sem imel težko telesno poškodbo, avto je bil popolnoma uničen. Posledice nesreče čutim še danes. Vprašujem vas, zakaj niste prišli v bolnico z nabiralno listo za Kozjansko. Ko sem začel delati, mi v tovarni ni nobeden nič rekel za to akcijo, sedaj pa mi očitata, da nisem dal ničesar za Kozjansko. Akcija je bila namreč že zaključena. Če sem torej bil odsoten, mi

nima nihče pravice očitati, da nisem hotel podpisati za Kozjansko.

Moja žena je po vrnitvi z dopusta vpisala posojilo za ceste. Po prejemu zadnje številke časopisa »Aluminij« je zaradi obrekovanja v objavljenem članku »Kaj je pokazala akcija vpisa posojila za ceste v TOZD Glinica?«, pismeno odpovedala vpis posojila.

Zaradi navedenega v sestavku zahtevam od komisije, da se mi za obrekovanje javno opraviči v tovarniškem glasilu, ker bom v nasprotnem primeru iskal pravico drugod.

Ivan Sagadin,
Kotlarna

Javnost dela ni obrekovanje

● Odgovor komisije za vpis posojila na članek tovariša Sagadina

V naši samoupravni družbi se zahteva in je tudi zagotovljena javnost dela. Vse komisije, samoupravni organi in ostali dejavniki so dolžni o svojem delu poročati delovnim ljudem.

Izvršni odbor sindikata na željo velikega števila delavcev predlaga, da se na oglasnih deskah izobesijo imena vseh, ki še niso vpisali posojila.

Sklep OO ZKS Skupnih služb od 1. julija je, da se objavijo imena tistih, ki posojila niso vpisali v »Aluminij«. Kaj je komisija za vpis posojila naredila drugega?

V članku, ki ga je napisal tov. Ivan Sagadin je potrditev tistega, kar je komisija objavila v prejšnjem »Aluminiju«. V članku sam tov. Sagadin navaja, da ni vpisal posojila ne za Skopje in ne za Kozjansko. Kljub daljšemu prepričevanju komisiji ni uspelo, da prepriča tov. Ivana Sagadina, da vpiše posojilo za ceste. Kratko in jasno je odklonil z »ne dam«. Ko smo akcijo za vpis posojila vodili je bil tov. Sagadin s svojo ženo v službi.

Predvideno je bilo, da akcijo v glavnem zaključimo do 1. julija v občinskem merilu, a za TGA smo ta rok podaljšali do 7. julija. Članek, ki je objavljen v »Aluminiju«, je napisan 8. julija, ko smo akcijo okrog posojila v glavnem zaključili. Dejstvo je, kar potrjuje tudi članek tov. Sagadina, da ona do tega datuma nista vpisala posojila.

Ko komisija navaja, da do sedaj tov. Sagadin ni podprl nobene akcije, točno navaja katere so to: Skopje, Kozjansko in posojilo za ceste. Kar se tiče Skopja in Kozjanskega, komisija navaja samo tisto, kar je tov. Sagadin izjavil, kar on z obrazložitvijo potrjuje v svojem članku. Komisija točno ugotavlja, da mu pike sedaj ne odtegujejo, da ni na bolniškem in posojila noče vpisati. Dobesedno je povedal: »ne dam«.

Resničnost okrog tega se da hitro preveriti in ugotoviti. Vprašamo se kdo koga obrekuje? Komisija tov. Sagadina ali obratno?

Komisija za vpis posojila pri TOZD tovarni glinice

NEIZPOLNJEVANJE 7. ČLENA DRŽAVNE POGODBE JE NASPROTOVANJE MIRNEMU SOŽITJU IN SKLEPOM HELSINŠKE KONFERENCE

Delavci TGA smo se zbrali 19. avgusta na protestnem zborovanju v zvezi z dogodki na južnem Koroškem in smo naslovili protestno pismo našim sosedom z naslednjo vsebino: »Spoštovani razumni sosede, to pismo in ta protest so naslovljeni na vas in pričakujemo, da bo prevladala vaša razumnost pri reševanju problemov slovenske manjšine na Koroškem.

Ponosni ste, sosede, na svojo demokracijo, zvišeno govorite o svoji kulturi, o svojem Štrausu, glasbi, poeziji; med tem med vami na Koroškem v Škocjanu in drugih mestih ponovno oživlja nacistična pošast, tokrat tudi varovana od policije demokratične Avstrije.

Kako dolgo boste čakali g. Krajski, da začnete v popolnosti uveljavljati 7.

člen pogodbe? Ali boste ta člen rešili s preštevanjem manjšine? Kdaj boste uporabili svojo avtoriteto predsednika vlade in ustavili žolčne izbruhe raznih Feldnerjev, ki so sedaj na čelu neonacionalističnih sil. Istih sil, ki so vas in vaše rojake Žide preganjali, ropali, morili in sežigali po celi Evropi!?

Kako dolgo boste vi g. Kreisky in razumni del Avstrije, gledali na vulgarne, neonacistične in tudi protijugoslovanske nastope peščice mračnih podob, ostankov nacizma in vsega nazadnjaškega v Evropi!?

Kako dolgo bo policija reševala zadeve na način, kot je bil v Škocjanu? Ali bodo metode nasilja nad mirnimi demonstranti, ki samo zahtevajo svoje pravice, rešile ugled Avstrije pred Evropo in svetom?

Ne tako dolgo nazaj, ob podelitvi odlikovanj parti-

zanskim borcem za osvoboditev je Heimatdienst ponovno pokazal svoj pravi obraz. Zmerjali so odklonce s »Titovimi ubijalci, morilci, izdajalci« in podobno. Na vprašanje enega izmed borcev, zakaj policisti dovolijo takšno ravnanje, je dobil odgovor, da ni zakona, ki bi to lahko preprečil. Ti policisti so si hitro omislili »zakon« ter skrajno brutalno in nasilno napadli skupino koroških Slovencev, ki je mirno in dostojanstveno demonstrirala proti napadu histeričnih Heimatdienstovcev na slovensko manjšino in Jugoslavijo.

Ali vas ni sram, spoštovani sosede, ko gledate fotografijo v svojem časopisu »Kurir«, kjer 14 policistov »pozorno« pazi na »nevarno« slovensko dekle, vklejano z lisicami kot najhujši zločinec?

Ali ne zardevate spošto-

vani Avstrijci, ko govorite, da ima vsak v demokratični Avstriji svobodo mnenja, a zaradi te svobode vaši čuvarji reda maltretirajo, pretepajo in trpinčijo člane slovenske manjšine, ki skupaj z vami poskušajo graditi močnejšo in krepkejšo Avstrijo?

Mi delavci TGA »Boris Kidrič« iz Kidričevega, najostreje protestiramo proti ravnanju vseh žolčnih, avanturističnih in neonacističnih elementov v Avstriji in soglašamo ter podpisujemo upravičene zahteve naših rojakov na Koroškem, da se dokončno uveljavi člen 7. državne pogodbe in omogoči normalen razvoj manjšin, tako kot je to možno vsem manjšinam v naši zares demokratični SFRJ!«

Kidričevo, 18. avgusta 1976.
Delavci TGA Kidričevo

KOMUNISTI TGA SO V PRVI POLOVICI JULJA KRITIČNO OCENILI DOSEDANJE DELO IN SI ZAČRTALI SMERNICE ZA BODOČE

Ni prvič in ne slučajno, da so komunisti naše delovne skupnosti sklicali posvet v nekoliko širšem sestavu, na katerem so, kot vedno, obravnavali in kritično ocenili vse tisto, kar je v napoto za boljše poslovanje naše delovne organizacije. Na tokratnem sestanku, ki smo ga imenovali »problemska konferenca« in kateremu je ra-

zen članov ZK iz naše delovne skupnosti prisostvovalo še veliko ostalih članov kolektiva ter precej gostov (člana CK ZKS Ivo Zorčič in Lojze Erbežnik, org. sekretar obč. konference ZK Ptuj tov. Dimče Stojčevski, Branko Gorjup, predsednik obč. skup. Ptuj, Srečko Mlinarič — predstavnik ZSS in Ljubo Peče, član medobčinske

konf. ZK Maribor) je nakazanih cela vrsta težav, ki tarejo naš delovni kolektiv.

Takoj naj povemo, če bi nakazane težave razvrščali po vzrokih in njihovi prisotnosti v našem vsakdanjem delu, da jih je precej, ki so objektivne narave, toda nič manj, če celo ne več takih, ki so sub-

jektivnega značaja. In prav tem težavam — mislim na subjektivne ali bolje rečeno na težave, v katerih se odraža naša dejavnost, je bilo posvečeno največ časa in skrbi na tej konferenci.

Konferenca sama po sebi ne bi dosegla zaželenih vsebin, če nakazanim problemom ne bi sledili

tudi zaključki, ki naj bi bili napotilo za naše bodoče delo. Pojdimo po vrsti in si oglejmo vsebinsko te konference.

Uvodoma je podano poročilo o nekaterih problemih in odprtih vprašanjih, s katerimi se srečujemo pri gospodarjenju. Iz tega poročila povzemamo naslednje:

»1. Pri razpravi o osnutku zakona o združenem delu, ki se nanaša na organiziranje TOZD je potrebno opozoriti delavce TGA, da dajo svoje mišljenje o sedanjih organiziranosti TOZD, pri čemer ima vsaka skupina delavcev, ki jih medsebojno povezuje tehnologija dela, dohodkovni odnosi, merljivost dela in izvrševanje samoupravnih in političnih funkcij pravico formirati odnosno zahtevati formiranje TOZD. Naloga strokovnih služb TGA je, da v smislu zakona izvršuje analizo vseh tistih delov tehnološko zaokroženih celot, ki bi po določitvi osnutka zakona imele pravico biti TOZD. O tem morajo strokovne službe informirati TGA. Rok je do septembra letos.

2. Potrebno je pregledati in uskladiti za OZZD vse splošne samoupravne akte, še posebej tistega dela o ustvarjanju in delitvi dohodka. Medsebojni dohodkovni odnosi med TOZD morajo izhajati iz končne tržne cene proizvoda s prevzemanjem rizika in upoštevanjem meril skupno ustvarjenega dohodka.

3. Problem dohodka v letu 1976 je izredno problematičen, saj smo v prvih štirih mesecih poslovali z izgubo. Ravno tako se predvideva, da pri nespremenjenih pogojih gospodarjenja, mislimo predvsem na politiko cen, TGA tudi do konca leta ne bo popravila sedanjega finančnega rezultata. Družbeni dogovor, ki regulira politiko cen v Jugoslaviji, se ni spremenil že od 1. 1. 1975, medtem ko so se v navedenem obdobju posamezne surovine, repromateriali in energetika podražili od 30 do 70 odstotkov. Cene aluminija na domačem tržišču za ingot so 14.650 din/t, medtem ko se v vseh ostalih de-

želah Evrope in v svetu gibljejo te cene med 17.000 in 18.000 din/t. Lastna cena 1 tone aluminija v TGA v prvih štirih mesecih letošnjega leta je bila preko 16.400 din. Povdariti moramo, da jugoslovanski aluminijski proizvajalci delamo pod manj ugodnimi pogoji kot ostali tovrstni proizvajalci v svetu, predvsem zaradi nesorazmerno visokih cen el. energije ter visokih carin in taks pri uvozu tistih surovin, ki jih

poslabšuje položaj, saj na tej osnovi tudi v drugem polletju ne moremo pričakovati spremembe cen aluminija na domačem trgu.

Cene, ki jih dosegamo v izvozu, so med 17.000 in 18.000 din/t ter pokrivajo stroške poslovanja. Zaradi tega je edina alternativa, če hočemo sanirati obstoječe stanje:

— ureditev dohodkovnih odnosov med TGA Kidričevo in njegovimi velikimi odjemalci, kar si naše pod-

lemom pokrivanja domačih predelovalcev,

— ni dovolj, da si naši republiški in zvezni organi v politiki cen prizadevajo razreševati le problem železnice, premoga in elektrogospodarstva. Potrebno je voditi ustrezno politiko cen tudi na tistih področjih, kjer se zgoraj navedene spremembe izredno odražajo.

Ta drugi del pa običajno prepuščamo delovnim organi-

problematiko posamezne panoge.

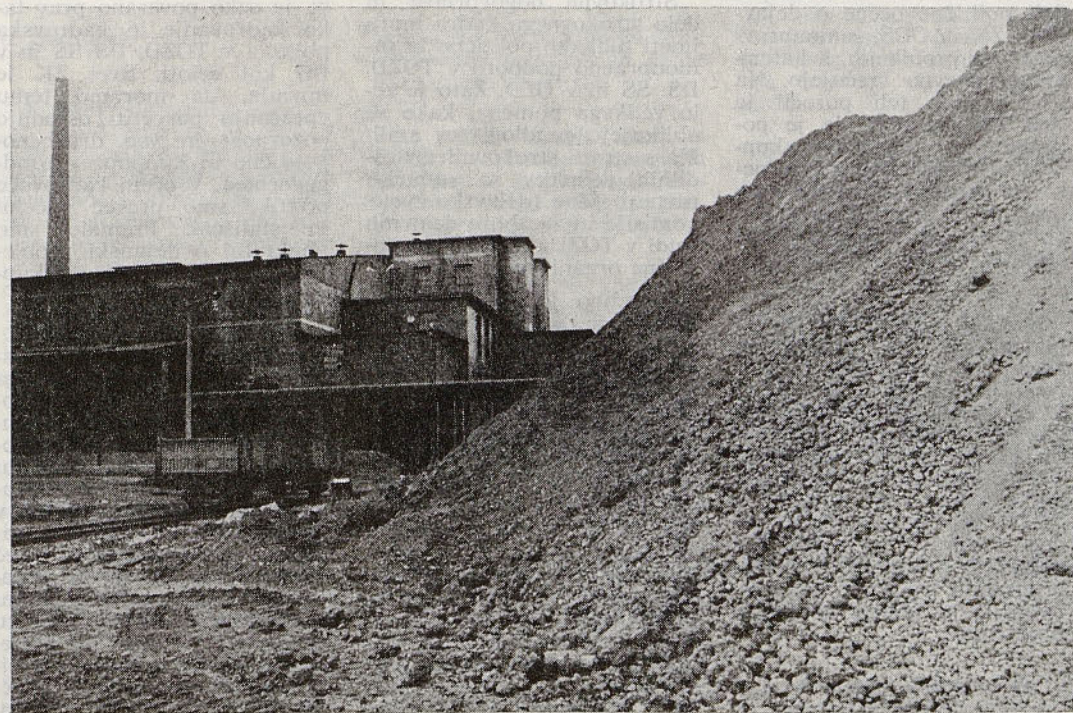
4. Poseben problem za TGA Kidričevo je vprašanje električne energije in zbiranje sredstev za financiranje energetike. Na tem področju imamo naslednji fenomen in to da je cena proizvodnje 1 kWh v elektrogospodarstvu Slovenije najvišja v Jugoslaviji, da je cena el. energije za veleodjemalce najnižja v Sloveniji in da je cena el. energije za aluminij najvišja v Jugoslaviji in tudi do 50 odstotkov v primerjavi s ceno el. energije v ostalih republikah. Očitno je, da uporabljamo neustrezen tarifni sistem v primerjavi s tarifnim sistemom ostalih republik in politiko do te panoge.

Želimo povdariti, da se TGA zaveda, da je cena el. energije v Sloveniji višja, kot v ostalih republikah, da je to razliko tudi pripravljena nositi ne pa tudi takih razlik, ki nimajo nobene osnove in na administrativnem način onemogočajo pravilno gospodarjenje v TGA.

Podoben fenomen je tudi zbiranje sredstev za energetiko. Od celotne količine el. energije, ki jo dobijo veleodjemalci do leta 1980, dobi Kidričevo 1/5. Po kriterijih obstoječega SS pa bi morala zbrati v enem primeru 1/3, v drugem primeru pa 40 odstotkov vseh sredstev, ki so predvidena, da jih zberejo vsi slovenski veleodjemalci v okviru sporazuma za sofinanciranje energetike.

5. Na relaciji SOZD imamo predvsem neurejene odnose skupnega rizika in dohodka. Kljub temu, da TGA Kidričevo ustvarja na vsaki toni aluminija, ki jo daje domačemu trgu, preko 2.000 din/t izgube,

(Nadaljevanje na 6. strani)

Boksit

v Jugoslaviji ni dovolj. Dejstvo je, da naš družbeni dogovor za formiranje cen bazira na angleški funti in s tem nadaljnje katastrofalno

jetje prizadeva že več kot leto dni, toda precej brezuspešno,

— povečanje izvoza, kar pa je zopet povezano s prob-

zicijam po popolnoma drugačnih kriterijih družbenih dogovorov in izredno malo pripravljenosti soprodpisnikov, da se resnično poglobijo v

(Nadaljevanje s 5. strani)

pokriva v celoti v okviru pogodbenih obveznosti, poslovne partnerje. Kot je že omenjeno pa vsaj do sedaj obstajajo dogovori o skupnem dohodku brezuspešni.

6. TGA si je v okviru srednjeročnega plana močno prizadevala formirati odnose s svojimi dolgoročnimi partnerji od surovine do finala na osnovi sporazuma o skupnem planiranju in poslovni politiki. Sporazum je pripravljen ter je v obravnavi pri poslovnih partnerjih.

7. Programska usmeritev.

Razvoj TGA do leta 1980 je usmerjen predvsem na modernizacijo obstoječih kapacitet, s čemer bi se izboljšali dosedanj normativni tako količinsko kot časovno. Predvsem bi se povečala produktivnost dela in zmanjšala poraba el. energije. Modernizacija TGA je v skladu s srednjeročnim planom razvoja SRS ter v skladu s potrebami potrošnikov aluminija, s katerimi je TGA formirala poseben SS. Modernizacija je tudi v skladu s problematiko energije, predvsem glede na dodatne vire električne energije v letih 1979, 1980 in 1981.

Modernizacija tovarne predstavlja kljub povečanju količinske proizvodnje, zmanjšanje potrebnega števila delovne sile. Zaradi tega je v programu razvoja upoštevan tudi razvoj dejavnosti, na katerih bi lahko zaposlili to delovno silo, nadaljnje večje število invalidne delovne sile iz metalurških obratov ter tudi manjše število delavcev izven podjetja. Ta del razvoja se nanaša predvsem na finalizacijo in proizvodnjo polproizvodov v količini 10.000 ton. Približno 50 odstotkov teh kapacitet predstavlja proizvodnja vparilcev in rondelic, 50 odstotkov pa bomo morali še poiskati.

Glede na program razvoja in usklajenost kapacitet na nivoju SOZD-a lahko ugotovimo, da so zgoraj navedene glavne smeri razvoja usklajene, da pa znotraj tega dela, ki zadeva strukturo posameznega asortimana, homogenizacije, problem razvoja livarništa, pa še vrsta stvari neurejenih, ne dovolj preciziranih, kljub temu, da obstaja nekatera najbolj splošna stališča v tej zvezi.

TGA je tudi uskladila kapacitete na področju proizvodnje glinice s potrošniki v Sloveniji, predvsem s kemično industrijo, industrijo korunda in nekaterih drugih potrošnikov glinice. To pomeni, da bo TGA lahko preskrbovala slovenske potrošnike glinice v predvidenem srednjeročnem obdobju do leta 1980. Tudi s temi partnerji je TGA pripravila ustrezen SS, ki je v končni fazi sprejemanja.

Za oceno gospodarjenja in navedbo težav, je podana politična ocena s strani družbeno-političnih organizacij, ki jo je podal namestnik sekretarja Sveta ZK tov. Jože Šegula in sekretarji osnovnih organizacij ZK v TOZD, oziroma DS SS. Tovariš Šegula je poudaril:

»Ocena o samoupravnih odnosih v združenem delu, gospodarjenju, dohodkovnih odnosih, programskih zasnovah nadaljnjega razvoja TOZD in DO v TGA in nekateri odprti problemi so predmet analiz, ki so jih naredili vodilni delavci TGA. Vse analize so bile dostavljene sekretarjem OO ZK, TOZD in predsednikom OOS, TOZD, DS in SS. Tako bo ta celotni material pripomoček v razpravah o OZZD, da bomo lahko konkretno primerjali sedanje stanje in bo-

doče samoupravno organiziranost v TGA. Na današnjem skupnem sestanku pa moramo dati politično oceno vsem analizam, dati svoje pripombe za dopolnitev, da realno in kritično ocenimo dejansko stanje v TOZD, DS, SS in DO, da politično in samoupravno usmerimo vse bodoče akcije, da skupno sprejmemo odgovornost kako v praksi uresničiti programske zasnove nadaljnjega razvoja naše delovne organizacije in samoupravnosti v združenem delu, da odpravimo vse tiste vrzeli, ki ovirajo politično dejavnost ZK, OOS in samoupravnosti.

To mora biti smoter vseh razprav OZZD samoupravne organiziranosti in položaja delovnega človeka v združenem delu v TOZD, DS, SS in v OZD.

bo naš delovni človek jasno videl svoj položaj v združenem delu?

V tem smislu je v analizah premalo poudarka o problemih, ki so v posameznih TOZD in v DO že sedaj prisotni, pa naj si bo to na samoupravnem organiziranju, v perspektivnem razvoju, planih in programih, delitvenih odnosih oz. neurejeni OD in delitev OD po delu. Ko bomo nadalje razpravljali v TOZD in DS SS o samoupravnem organiziranju v smislu OZZD, moramo ta vprašanja razreševati konkretno. Člani ZK in vodilni delavci pa imamo politično odgovornost, da od ugotavljanja problemov preidemo k rešitvam.

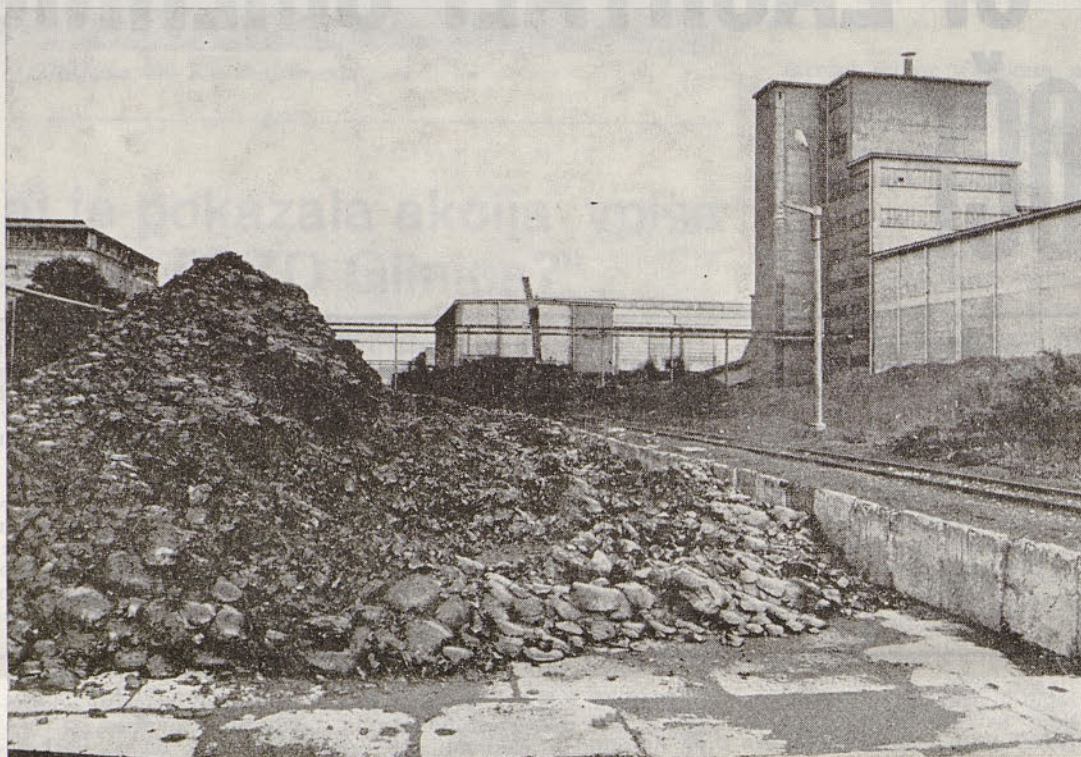
Svet ZK nadalje ugotavlja, da je prav tako v analizah

dikata. Tu je odgovornost vseh; od direktorja TOZD in podjetja ter vseh vodilnih in strokovnih sodelavcev.

Če je prisotna pasivnost vodstvenih struktur je tudi posledica neuspešno politično delo ZK in sindikata.

Vprašajmo se, kako so ti organi deležni pomoči s strani vodstvene strukture v TOZD in v DO, kakšna je njihova odgovornost in politična dejavnost, kako so konkretno vključeni v družbenopolitično dejavnost, kakšna je osebna odgovornost in kako dejansko nudijo strokovno pomoč, da bi bilo delo bolj uspešno?

Splošno kritikarstvo o slabem političnem delu, kritika za vogali, brez osebne aktiv-

Smola

Svet ZK TGA je na svoji seji 10. julija 1976 razpravljal o vseh analizah, ki so v današnji razpravi na skupnem sestanku vseh članov ZK TGA. Tudi sekretarji OOZK, TOZD, DS in SS službo so podali politične ocene o dejavnosti ZK in OOS, samoupravnosti ter problemih, s katerimi se dnevno srečujejo. Na osnovi vseh teh poročil je svet ZK ugotovil, da je potrebno na današnjem skupnem sestanku opozoriti na nekatere pomanjkljivosti v analizah in dati predloge o dopolnitvah in nakazati smer razprav TOZD, DS in SS.

Analize in predlogi, ki so podani od strani vodilnih delavcev po posameznem področju in skupna analiza, ki jo je na današnjem sestanku podal tov. Anton Ileč, je rezultat skupne prizadevnosti vodilnega kadra, da bi dali spodbudo vsem dejavnikom v TOZD, DS, SS in v DO za bodoče razprave, za dopolnitve nekaterih predlogov o planih, programih razvoja, samoupravnosti in rešitvi nekaterih problemov.

V analizah so nakazani tudi pereči problemi poslovanja in gospodarjenja v TGA in neurejeni nekateri cenovni odnosi, ki imajo velik vpliv na bodoči razvoj TGA kot celote. Tako je v ospredju vprašanje celotne delovne skupnosti, kakšen bo naš bodoči razvoj, kam usmeriti vse sile, da

premalo prikazana problematika in način dela poslovnih in vodstvenih kadrov v TOZD DS SS in v OZD kot celoti.

Strokovna odgovornost in delo strokovnega kadra mora imeti tudi vso politično in samoupravno podporo v TOZD, DS, SS in v OZD. Zato je zelo velikega pomena, kako se oblikujejo predlogi ter stališča s strani strokovnih in vodilnih delavcev za samoupravne organe (delavske svete, komisije in za zbere delovnih ljudi v TOZD, DS SSS) in politične organizacije.

Potrebno je bolj prikazati kakšen je pristop vodstvene strukture pri oblikovanju strokovnih mnenj in predlogov za sprejem samoupravnih aktov, sporazumov, in kako DS v TOZD ter zbori delavcev sprejemajo in razpravljajo, zakaj tudi zavračajo ponujene rešitve od strani vodilnih in strokovnih delavcev.

Ocena družbeno-politične dejavnosti OOZK in OOS od strani vodstvene strukture je v tem smislu, da politično delo ni uspešno, da je vloga in odgovornost ZK in sindikata neučinkovita na posameznih področjih. ZK in OOS nista sama sebi namen, ampak sta to družbenopolitični organizaciji, ki vključujeta širši krog ljudi v politično dejavnost. Za dobro in slabo delo ni odgovoren le sekretar OOZK ali predsednik sin-

nosti, vsakega posameznika, ne daje uspehov!

V zvezi s to pripombo o delu družbenopolitičnih organizacij njenih nalogah in vlogi, je ozko povezano prav tako kadrovanje in kadrovska politika v TOZD, DS SS in v DO kot celoti. Svet ZK je mnenja, da moramo temu vprašanju posvetiti osrednjo pozornost in vso družbenopolitično in samoupravno odgovornost. V oceni kadrovske politike smo preveč načelni in stališčni. Premalo smo konkretni o dejanski problematiki, ki je v delovni skupnosti prisotna.

Kadri so in morajo biti osnovni nosilci vsestranskega razvoja in napredka samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosov. Pred seboj moramo imeti v stalnem vidiku kadre s katerimi razpolagamo in kakšne potrebujemo v perspektivnem razvoju. Zaradi tega moramo posvetiti več skrbi in odgovornosti sedanjemu stanju v kadrovanju in kadrovski politiki, poteku vzgojnega procesa in potrebam po kadrih. Tako bo boljši napredek na vseh področjih dejavnosti v delovni skupnosti TGA! Preveč površno razpravljamo in tudi z neodgovornostjo, zakaj nekateri strokovnjaki zapuščajo naše podjetje, zakaj se odtegujejo odgovornosti in vodilnih položajev, zakaj prihaja do ostavk in temu podobno? Me-

nim, da to ni le enostranski politični problem, temveč je to resna ovira, ki vpliva na vse delo, pa naj si bo strokovno, samoupravno ali politično. V zvezi s kadrovsko politiko in bodočim kadrovanjem je nujno, da je to skupna politična, samoupravna in strokovna odgovornost vseh TOZD in organizacije združenega dela TGA. Kakšne bomo prevzemali organizacijske in politične samoupravne ukrepe v razvojnih zasnovah o kadrovski politiki, ki se seveda mora bolj in jasneje odražati v praksi. Ne moremo enostransko razpravljati in sklepati o razmeščanju, pridobivanju in vzgoji kadrov.

Ne moremo prav tako od časa do časa razpravljati in ugotavljati, da sistematizacija delovnih mest in nagrajevanja po delu strokovnih kadrov nista uspešna in tudi določena ovira za reševanje tega problema.

Če na eni strani ugotavljamo, da nešteto sprejetih sklepov s strani ZK in sindikata, niso v praksi realizirani, nas to ne opravičuje. Imamo še večjo odgovornost s strani vseh družbenopolitičnih dejavnikov in strokovnega vodstva na vseh nivojih. Temu problemu moramo posvečati več politične in samoupravne odgovornosti. Ta problem je seveda prva naloga, da ga vzporedno z vsemi ostalimi rešujemo, da dejansko sprejmemo takšne samoupravne sporazume, pravilnike in dogovore, ki bodo vzpodbudno vplivali in vzbudili interes pri vseh strokovnjakih in pri slehernem članu delovne skupnosti. Da bo delitev osebnih dohodkov dejanski odraz delitve po delu in da bo stimuliral prizadevnost in delo ter da bomo odpravili vse tiste destimulativne oblike nagrajevanja, ki negativno vplivajo v posameznih TOZD med strokovnimi kadri in med delovnimi ljudmi.

Ko ocenjujemo razvoj samoupravnosti, izhajajoč iz sedanje prakse v TOZD in DO, ugotavljamo, da je veliko odprtih vprašanj in problemov, ki zahtevajo še več učinkovitejšega, političnega dela in konkretne odgovornosti ter zavesti od slehernega člana ZK in člana delovne skupnosti. Prva in osnovna naloga je, da v smislu ugotovitev v analizah in dejanskega stanja v podjetju, takoj pristopimo k sprejemanju in dopolnjevanju samoupravnih sporazumov in splošnih aktov za javno razpravo in da določimo konkretne roke ter načine postopka za njihov sprejem.

Ne moremo se zadovoljiti le z ugotovitvami, da imamo veliko zborov, sestankov, razgovorov in da je tu vprašanje sklepčnosti in udeležbe delovnih ljudi v razpravah, kadar se oblikujejo predlogi in dopolnitve. Če je slab uspeh je tu prav tako skupna odgovornost. Prvo od strani predlagateljev, t.j. vodilnih, vodstvenih

(Nadaljevanje na 7. strani)

in strokovnih delavcev, na drugi strani pa vseh političnih dejavnikov od ZK do sindikata. Zato še enkrat poudarjam, da k oblikovanju in sprejemanju samoupravnih sporazumov in ostalih samoupravnih aktov, pristopimo načrtno, konkretno terminsko določimo tudi čas razprav in

sprejema, posebej pa nosilce odgovornosti na strokovnem, samoupravnem in političnem področju.

V zadnjem času smo naše delovne ljudi tako nasitili s posameznimi samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori, da se je zelo površno razpravljalo in, da je bilo vprašanje le kvalitete sprejemanja, ne pa kvalitete. Tu je

problem v tem, da se delovni ljudje ne poglobljajo v vsebino sporazumov in družbenih dogovorov, temveč le formalno glasujejo. Pred nami je naloga, da bomo morali tem problemom prav tako posvetiti več pozornosti, da bomo spreminjali tudi miselnost in odnos do samoupravnosti, da bomo vzgajali družbeno, socialistično zavestne samoupravljalce, ki bodo znali odlo-

čati in sprejemati take samoupravne sporazume in ostale akte, ki bodo dejanski odraz nadaljnje samoupravnosti in perspektivnega razvoja delovne skupnosti.

V moji razpravi sem omenil le nekatere probleme in mnenja sveta ZK TGA. Upam, da me bodo člani sveta ZK dopolnili, posebno pa sekretarji OZK, predstavniki sindikata, samoupravnih orga-

nov in ostali udeleženci današnjega skupnega sestanka vseh članov ZK TGA. Pričakujemo tudi pomoč in nasvete s strani predstavnikov IK CKZKS pri reševanju posameznih problemov. Zaključki in predlogi, ki jih bomo danes sprejeli pa morajo biti navodilo za bodoče delo in odgovornost vseh članov ZK ter vseh članov naše delovne skupnosti.

ANALIZA STANJA V TOZD GLINICA

A. Medsebojni odnosi in politično stanje

Za medljudske odnose lahko rečemo, da so v TOZD Glinici dobri. To velja za odnose med delavci kakor tudi za odnose med delavci in vodstvom. Tu in tam sicer pride do kakšne ekcesne situacije, kar ni treba podcenjevati, pa tudi ni dobro, če bi to posploševali.

Pri vodenju raznih političnih akcij imamo uspehe. To so najbolj pokazale akcije, kot so »Kozjansko«, posojilo za ceste itd. Doživljamo tu in tam organizirane odpore od posameznikov ali kake skupine. Temu problemu moramo v bodoče posvetiti več pozornosti na vseh nivojih. S to problematiko se intenzivno ukvarjajo družbenopolitične organizacije in vodstvo TOZD. Kljub temu, da so to prostovoljne akcije, ne moremo mimo dejstva, da zme-

raj isti tovariši akcije ne podpirajo. Uspeh pri nas bi bil še večji, če bi celotno stanje v TGA bilo boljše.

B. Samoupravna organiziranost in usklajevanje naših normativnih aktov z zakonom o združenem delu.

Trudimo se, da v TOZD rešujemo vso problematiko v duhu naših samoupravnih normativnih aktov. Zavestne kršitve teh aktov pri nas ni bilo. Vse normativne akte smo sprejemali na podlagi priporočil strokovnih služb, v globokem prepričanju, da so vsklajeni z zakoni in ustavo. Resničen problem predstavljajo zbori delovnih ljudi. Ugotovitev je, da so za okoli 80 odstotkov materije, ki se na njih obravnava nezainteresirani. Tudi gradivo večini ni dostopno. Na zборе, kljub temu, da so v delovnem času spravimo komaj 50 odstotkov delavcev. Tu moramo

nekaj menjati. To kar sedaj vse pošiljamo na zборе, tja ne spada.

Kljub temu, da imamo dosti pravilnikov in samoupravnih sporazumov sprejetih v TOZD in TGA nam to malo pomaga, če nimamo »dobrega« pravilnika o ustvarjanju in delitvi dohodka. Sindikat in vodstvo zmeraj predlagata to akcijo zavedajoč se težav, ki jih bomo pri tem imeli. Smatram, da tega ne moremo predlagati v nedogled.

Kar se tiče TOZD in zakona o združenem delu smatramo, da je najbolje, da se o tem izjasnijo delovni ljudje iz neposredne proizvodnje.

Akcijo okrog čimvečjega številca TOZD vodijo ponavadi tisti, ki se borijo za čim več »nedelovnih«, dobro plačanih delovnih mest. Dejstvo je, da smo v TGA ustavili zaposlovanje nove delovne sile. Če

bomo šli v novo kampanjo okrog TOZD bomo verjetno imeli novo zaposlenih okoli 50 ljudi, kot tudi novo ocenjena določena delovna mesta z več pik. Še enkrat poudarjamo, da TOZD ne more biti želja posameznikov, temveč želja delavcev, ki bodo videli s formiranjem TOZD tudi svoj osebni in širši družbeni pomen.

C. Gospodarjenje in planiranje

O tem je dosedaj bilo dosti napisanega pa tudi od strokovnih služb je ta problematika pripravljena. Kljub temu bomo v nekaj besedah spregovorili tudi o tem. Na področju gospodarjenja smo dosegli odlične rezultate, ki so vredni vse pohvale. Če v 2 letih nekdo zniža materialne stroške za okoli 1,5 stare milijarde mislim, da je vse povedano. Na planu dolgoro-

nega razvoja smo malo naredili. Do pred kratkim se tehnološka (druge službe za to nimamo) ni bavila z razvojem TOZD. Sedaj na tem bolj organizirano delamo. Tu sta dve smeri razvoja:

- razvoj, ki bazira na obstoječi industriji
- uvajanje čisto nove proizvodnje.

Varianta pod a) je dejansko neaktualna zaradi dislokacije tovarne glede na stroške transporta surovin.

Varianta pod b) je bolj zanimiva in tu že imamo konkretne predloge in plane.

Predstavniki družb. političnih organizacij in vodstva TOZD tovarne glinice

Sekretar OZK
TOZD Glinica
Radenko Salemovič

OCENA POLITIČNEGA STANJA V TOZD ALUMINIJ

TOZD Aluminij zaposluje 560 ljudi. Končni proizvod na trgu je aluminij, anodna masa in livarske zlitine. Je zaključena celota in vsebuje naslednje delovne procese:

- elektroliza A
- elektroliza B
- livarna
- anodna masa
- energetika
- skupina za tekoče vzdrževanje
- vodstvo.

V TOZD so organizirani vsi odbori in samoupravni organi po statutu TOZD in OZD. Ocenimo o političnem stanju v TOZD aluminij sem analiziral skozi naslednje točke:

1. zbori delavcev
2. potek raznih akcij
3. samoupravni akti v TOZD in OZD
4. razprava o osnutku zakona o združenem delu
5. gospodarjenje in perspektiva TOZD aluminij

6. zaključek

1. Zbori delavcev:

Na zborih delavcev se v večini pojavlja problem sklepčnosti, kar je posledica nezainteresiranosti delavcev in problem samega delovnega procesa (delavec ne more zapustiti delovnega mesta). Nezainteresiranost se pojavlja predvsem zaradi slabe strukture ljudi, ki so zaposleni v naših delih delovnega procesa (polproletariat, kateri gleda samoupravo samo skozi denar ter manjšine katera je proti samoupravnim načelom), kar pa ne velja za celoto. Imamo veliko delavcev, ki so pripravljeni delati v samoupravnih organih, v sindikatu, mladini in ZK, vendar se izgovarjajo na prenizko stopnjo izobrazbe (zaposlenih je precej NKV in PKV delavcev). Kritika je tudi na preveč strokovno in obširno razloženi in pripravljeni raznih samoupravnih aktih, sporazumih in družbenih dogovorih. Predvsem je dosti kritike na samoupravne sporazume SIS, da so preobširni in predragi (primanjkuje tudi čas za študij materiala — v večini prihaja material en dan pred

skupščino, ali pa celo na sami seji, zato so kupščine samo formalnega značaja).

2. Potek raznih akcij v TOZD (zbiranje denarnih sredstev — solidarnost, referendum, razna posojila, podpis sporazumov in združevanje sredstev)

Vse akcije, ki se bodo razpravljale in potrjevale na zborih volivcev delavskih ljudi, prej obravnavamo na sindikalnih skupinah (imamo jih 19) ter delavcu razložimo pomen in važnost akcije, tako, da so ljudje seznanjeni z akcijo in kam so namenjena sredstva, katero so širšega družbenega pomena (posojilo za ceste, šolski prostor, vodo, kritje izgub...). Na delovni skupini prevelikih problemov do solidarnostnih akcij in dajanja denarnih sredstev, ker skupina šteje 10 do 20 ljudi, toda ko se zbere na zboru delovnih ljudi 100 do 150 delavcev, je stanje popolnoma drugačno, kajti takrat so v večini in ne upoštevajo širšega družbenega interesa, ampak predvsem svoje osebne in lastne interese. Če napravim zaključek o poteku akcij, nam v večini uspejo, toda z velikim naporom in

angažiranostjo članov ZK, sindikata, vodilnih in vodstvenih delavcev ter strokovnih služb.

3. Samoupravni akti v TOZD in OZD

Vsi samoupravni akti v TOZD Aluminij, kateri so veljavni, so usklajeni s samoupravnimi akti OZD, kajti pripravljajo jih pravna služba (upoštevajoč pripombe delovnih ljudi na samoupravne akte) in daje razna pojasnila in obrazložitve. Vsi akti v TOZD aluminij še niso usklajeni z osnutkom zakona o združenem delu, kajti ta analiza je sedaj v teku. V naših samoupravnih aktih nam predvsem manjka ustavno načelo, da naj bo delavec plačan po storjenem delu, ne pa po preživetih osmih urah v TOZD in OZD.

4. Razprava o osnutku zakona v združenem delu

Delovni ljudje v TOZD aluminij so povečini že seznanjeni z zakonom, vendar še javna razprava ni v teku, ker še nismo končali z delom in primerjanjem naših samoupravnih aktov z osnutkom zakona.

Vsi izvoljeni delegati v samoupravne organe, komisije, odbore, člani ZK, sindikata, vodilni in vodstveni delavci so se seznanili z osnutkom zakona o združenem delu na raznih seminarjih in predavanjih. Predvidevamo da se bo javna razprava o osnutku zakona po delovnih ljudeh pričela v drugi polovici julija.

5. Gospodarjenje in perspektiva v TOZD Aluminij

Gospodarjenje naše TOZD je razvidno iz zaključnega računa, kateri je pokazal, da smo dobro gospodarili in vestno izpolnjevali stabilizacijski program ter poslovno leto zaključili s pozitivnim uspehom. Perspektiva naše TOZD je razvidna iz srednjeročnega programa do leta 1980. V programu je predvideno povečanje proizvodnje aluminija na 70 000 ton. Glavne smernice srednjeročnega programa so:

1. Slediti potrebam po primarnem aluminiju v SRS
2. Rekonstruirati elektrolizo A
3. Racionalno uporabljati su-

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

- rovine in energijo
4. Prehodi na višjo stopnjo predelave aluminija,
5. Povečati produktivnost dela,
6. Izboljšati pogoje za delo,
7. Skrbeti za zdravstveno varstvo delavcev in varstvo okolja.

V srednjeročnem programu je premalo obdelano samoupravno organiziranje delavcev in kadrovska politika. Srednjeročni plan razvoja je vezan na dobavo električne energije in surovin (cena osnovnih surovin je visoka) ter na velika finančna sredstva, katera pa TOZD ne more sama zbrati, ampak bo nujno potrebno najeti bančne in mednarodne kredite.

Člani OOKS TOZD aluminij ugotavljamo, da je politično stanje v TOZD aluminij celo kritično in pereče. Povod za takšno stanje dajejo predvsem neurejeni odnosi v sami TOZD, med TOZD in OZD. V naši TOZD nam manjka pravilnik o delitvi osebnih dohodkov (bil je že dvakrat

v obravnavi, toda vedno neuspešen v drugi TOZD), da bi resnično lahko delavci upravljali s tistimi sredstvi, ki jih ustvarjamo. Manjka nam sistematizacije delovnih mest (narejena je bila leta 1965), manjka nam pravilnik o stimulativnem nagrajevanju (plačilo po vloženem delu — lenuh in priden delavec dobita za isto delo različni osebni dohodek). Delavcu so zaradi pomanjkanja izobrazbe odteguje preveliko število točk. Delavec, kateri dela v elektrolizi je premalo zdravstveno zaščiteno, premalo plačan na pogoje dela, kajti pogoji dela so zelo težki in skoraj nevzdržni za mladega in zdravega delavca (spomnimo se na govor tov. Mike Špiljka: »Nimate pravice proizvajati delovnih invalidov«). Iz vseh teh pomanjkljivosti so razvidni vzroki, zakaj takšno nezadovoljstvo delavca, da bi bil produktivnejši, da bi gojil večjo delovno disciplino, tovarništvo in večjo odgovornost do družbenih sredstev.

Sekretar OOKS
TOZD Aluminij:
Franc Vreže, ml.

Skladišče

OCENA SAMOUPRAVNIH ODNOSOV V ZDRUŽENEM DELU - TOZD VZDRŽEVANJE

Za nami je v glavnem prvi del javne razprave o osnutku zakona o združenem delu.

Glavni namen prvega dela javne razprave pa je bil v u-sposobitvi razlagalcev. Naloga vseh teh je, da skupno z vodstvi osnovnih organizacij sindikata po temeljnih organizacijah združenega dela organizirajo javne razprave.

To pa dejansko pomeni drugi najpomembnejši del javne razprave, zato ne more biti ta del končan tako kot ponekod mislijo, da bodo sklicali zbor delovnih ljudi v TOZD, razlagalec bo svoje povedal, delavci bodo postavili nekaj vprašanj ni naloga bo izpeljana.

Zelo odgovorno se je treba zavedati, da osnutek zakona razvija in dopolnjuje ustavne

določbe o delavcih in delovnih ljudeh v tej zvezi, da z uveljavitvijo samoupravnih odnosov in njihovih oblik odstranjujemo vse kar ovira, da bi delavec dejansko odločal o dohodku in o vseh bistvenih vprašanjih svojega in družbenega razvoja. Prav zato je izredno pomembna največja neposredna aktivna udeležba samih delavcev in delovnih ljudi v združenem delu. Namen tega najpomembnejšega dela javne razprave je tudi, da v neposredni praksi preverimo, ali rešitve, ki jih ponuja osnutek zakona o združenem delu, ustrezajo vsej različnosti dohodkovnih razmerij.

Do zdaj ni bilo mogoče organizirati široke javne razprave, ker smo čakali na ana-

lizo samoupravnih aktov v primerjavi z osnutkom zakona o združenem delu. Zdaj so te analize pred nami in bomo skupaj s sindikatom začeli drugi oziroma najvažnejši del razprave.

Kljub pomembnosti osnutka zakona o združenem delu ugotavljamo, neodgovorno obnašanje posameznikov prav tistih, kateri bi v sedanjem času morali dati vse od sebe, v nadaljnjem poteku obrazlage tega zakona.

Mnenja smo, da posamezni člani ZK pozabljajo, da če želijo dokazati avangardno vlogo ZK, morajo vedno biti v prvih vrstah za družbo koristne akcije.

Družb. pol. organizacije v TOZD Vzdrževanje kot nosilci vseh akcij sodelujejo zado-

voljivo, ker se člani teh organizacij zavedajo pomembnosti in družbene odgovornosti za svoje delo. Dodati je treba, da zopet nekateri posamezniki ne dajo vse od sebe z izgovorom, da so preobremenjeni.

Ko pa govorimo o stabilizacijskem programu, ne moremo se izraziti pohvalno. Vemo, da je stabilizacijski program del letnega plana, toda pol leta gre skozi, mi pa nimamo izdelanega stabilizacijskega programa. Vprašamo se, kje je odgovornost delavcev, ki so zadolženi za izdelavo stabilizacijskih ukrepov.

Kadrovska zasedba v poslovnih organih TOZD Vzdrževanje ni zadovoljiva, niti po strokovni pa tudi po politični strani. Zadovoljivo strokovno izobrazbo ima 45% vo-

dilnih in vodstvenih delavcev, članov ZK v vodilni strukturi pa je samo 33%.

Vključevanje vodilnih delavcev v članstvo ZK je vprašljivo z ozirom na to, da so razen dveh vsi prekoračili štideseto leto.

Organizacija ZK smatra, da takšno stanje v določenih akcijah povzroča neenotnost stališč in so temu primerni odzivi članov kolektiva na določene akcije.

Zasedba v DPO in samoupravnih organih je zadovoljiva s stališča kvalifikacijske strukture, prav tako s političnega stališča, ker sta pri kadrovanju aktivno sodelovala ZK in OOS TOZD.

Sekretar OO ZK
TOZD Vzdrževanje
Franjo Majarič

OCENA SAMOUPRAVNIH ODNOSOV V ZDRUŽENEM DELU - TOZD PROMET

Javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu so naše družbeno-politične organizacije že pričele. Organiziran je bil seminar pod vodstvom sindikata za vse na novo izvoljene člane samoupravnih organov in vodstev družbeno-političnih organizacij. Osrednja tema seminarja je bil osnutek zakona o združenem delu. Seminarja se je udeležila dobra tretjina zaposlenih v TOZD in s tem smo dosegli zelo dober uspeh, saj smo uspeli preko teh slušateljev informirati o osnutku zakona večino zaposlenih v TOZD.

Široke javne razprave pa še nismo organizirali v TOZD po sindikalnih skupinah, ker smo čakali na potrebno analizo in oceno samoupravnih aktov v primerjavi z novim zakonom. Te analize so gotove in z njimi bomo seznanjali preko sindikalnih sestankov vse zaposlene v TOZD. Vodstvo OO ZK je mnenja, da takšna akcija skupaj s sindikatom lahko najučinkoviteje seznanja slehernega zaposlenega.

Samoupravni akti v TOZD Promet so enako kot v ostalih TOZD izdelani in bo po spre-

jetju zakona potrebno čim hitreje uskladiti na osnovi že izdelanih analiz vse samoupravne akte z novim zakonom.

Stabilizacijski program TOZD je izdelan že v začetku leta in sprejet, vendar pa je realizacija v odvisnosti od stabilizacijskih programov ostalih TOZD. TOZD Promet mora svoj program, z ozirom na svojo dejavnost, sproti usklajevati vse svoje programe s programi proizvodnih TOZD. Edino tako je mogoče doseči večji skupni uspeh.

OO ZK ocenjuje kadrovske zasedbe in kadrovske politike kot uspešno v vseh organih samoupravljanja TOZD kot tudi zasedbo delovnih mest vodilnih in vodstvenih delavcev. Sodelovanje na skupnih sestankih ZK in vodstva sindikata po vprašanju kadrovske politike v našem TOZD ocenjujemo kot uspešno.

Zelo težko je ocenjevati uspešnost gospodarjenja našega TOZD. Smo uslužnostna TOZD, ki mora svoje plane vedno in povsod podrežati in usklajevati s proizvodnimi

(Nadaljevanje na 9. strani)

Skladišče

Ocena družbeno-političnih organizacij o samoupravnih odnosih v TGA

Komisija, ki je bila imenovana s strani vodstva družb. pol. organizacij delovne skupnosti Skupnih služb je v svoji analizi načela nekatera vprašanja, za katere meni, da bi bilo nujno o teh razpravljati na problemski konferenci. Osnovna organizacija o navedenih vprašanjih še ni razpravljala, bo pa sklican sestanek članstva takoj, ko bo osnovni organizaciji na voljo izveček zapisnika te konference, oziroma, ko nam bodo dostavljeni zaključki te konference. Naša analiza — ocena in zaključki te konference pa nam bodo služili kot navodila za bodoče delo.

Ocena o organizaciji razprave o osnutku zakona o združenem delu.

Menimo, da je zasnova razprave o osnutku zakona o združenem delu pravilno postavljena, čeprav je treba pripomniti, da smo z razpravo nekoliko v zamudi. Predlagamo, da se pri organizaciji razprave ne gleda na čas, ki bo potreben za obdelavo osnutka, pač pa na kvaliteto podaje celotnega gradiva v taki obliki, ki bo dostopna in razumljiva slehernemu članu kolektiva. Posebej bo treba voditi računa o primerjalnih analizah naših samoupravnih aktov in zakona.

Samoupravna organiziranost

Nujno bo, čeprav se na tem veliko dela, da se našemu samoupravljanju posveti veliko več pozornosti. Če bi upoštevali dejstvo, da je naša najbolj demokratična oblika upravljanja — zbori delovnih ljudi — na zelo nizkem nivoju in da prav tukaj ni uspešnega dela, potem mirne vesti lahko ugotovimo, da pri samoupravljanju nismo prišli daleč. Lahko je organizirati samoupravljanje delavskega sveta, ki šteje deset ali trideset članov, organizirati amoupravljanje vseh delovnih ljudi, kot osnovo samouprave, pa je težko in se prav v tem kaže naša slabost.

V našem kolektivu ni težko ugotoviti, da so dohodkovni odnosi postavljeni na ne-realno osnovo in da so faktor, ki razdružuje našo OZD namesto da bi ti združevali skupne interese. Zlasti je nujno začeti delati na realnih tržnih odnosih znotraj kolektiva in notranji — interni ceni — posvetiti vso pozornost. To je kamen spotike in dokler ta zadeva ne bo rešena, ni pričakovati nujno potrebnega sožitja. Vsaki TOZD je v interni ceni nujno zagotoviti tako akumulacijo, ki omogoča razširjeno reprodukcijo.

Razvoj TGA

V razvojni politiki zagotoviti možnost dolgoročnega raz-

voja v okviru OZD in SOZD ter vključiti v razvojni plan vse tiste, ki so odjemalci našega finalnega proizvoda. Predvsem je potrebno konkretizirati razvojno politiko s konkretnimi akcijami in posebno zadolžitvijo našega strokovnega kadra. V podjetju naj ne bi bilo strokovnjaka, ki ne bi vedel čemu je potrebna njegova prisotnost v tovarni.

Strokovni kader — posameznik in službe — naj bi o svojem delu na področju razvoja TGA poročal samouprav-

ti le posvetovalni organ glavnega direktorja brez vsake odgovornosti za sprejete sklepe, stališča in predloge. Vodilni in vodstveni organ se mora zavedati svoje odgovornosti pri izoblikovanju odnosov med TOZD, kar pri nas ni slučaj.

Kadri

Predvsem konkretizirati kadrovske politiko, upoštevajoč razvoj po TOZD in OZD. Kadrovska politika mora biti dolgoročna in v smislu organiziranosti in potrebe služb po TOZD in OZD.

Mimoidoči

nim organom ali posebno zato imenovanim odborom ali komisijam. Te komisije pa naj bi posredovale samoupravnim organom utemeljene predloge v nadaljnji postopek s čimprejšnjo realizacijo. Srednjeročnemu razvoju SOZD, ki je upoštevan v razvojni politiki SRS prav tako posvetiti resno delo.

Odnosi

V OZD je potrebno ukreniti vse potrebno, da bi se zavedali obstoja OZD kot celote z osnovno pravico TOZD in polno zavestjo solidarnosti pri skupnih akcijah. Odnosi v vrstah vodilnega kadra morajo biti tovariški z edinim ciljem skupnega dela za dobrobit OZD kot celote. Vodilni kader mora pravočasno ukrepati izven meja svoje TOZD z dobronamernimi nasveti, če je to potrebno in koristno. Kolegijski organ ne more bi-

Predlagamo, da se koncentriira kader kjerkoli je to možno in v TOZD imeli le nujno potreben tehnični kader za vodenje tehnološkega postopka.

Pri kadrovskem vprašanju posvetiti posebno pozornost moralnopolitični kvalifikaciji in zavesti vsakega, ki ima možnost izoblikovati mnenje delavcev.

Osební dohodki

Predlagamo, da se takoj izdela nov sporazum o delitvi osebnih dohodkov. Predvsem je razčistiti zadevo odbitnih postavk in v zvezi s tem tudi vprašanje industrijskega delavca na delovnih mestih, kjer konkretna kvalifikacija nim povdankom na produktivni odnos do tega vprašanja je izoblikoval nezdružene odnose v kolektivu in tako miselnost, ki meji na paroli »vzami kar se da več,« ne

(Nadaljevanje z 8. strani)

TOZD in upoštevati njihove potrebe kar seveda ne daje neke večje možnosti za širjenje lastne proizvodnje, razen vzdrževanja lastnih strojev in naprav. Izdelati neke zaključke in nakazati smeri nadaljnega razvoja je možno v našem TOZD le skupno z ostalimi TOZD v OZD.

Ocena organiziranosti in uspešnosti delovanja družbenopolitičnih organizacij sindikata, ZK, mladine in drugih je zadovoljljiva.

Preko sindikalnih skupin, ki

glede na uspešnost poslovanja TOZD in OZD kot celoti ter pomembnost sožitja v kolektivu.

Dokončno je treba resno pristopiti k reševanju stimulacijskega pravilnika z izrecni mpovdankom na produktivnosti dela, skrbi na prihrankih in uspešnosti poslovanja OZD in TOZD.

Zaključek:

so tudi v statutu TOZD jasno napisane, je edino možno uspešno delovanje vseh naprednih sil v TOZD, predvsem pa je mogoče pravočasno in učinkovito informiranje zaposlenih v TOZD.

Teh oblik se je treba še bolj kot doslej posluževati. Samo pravočasno in pravilno informiran delavec samoupravljalca lahko sledi razvoju družbenih odnosov, se v njih najde in deluje.

Sekretar OO ZK
TOZD Promet
Konrad Posavec

Sekretar OO ZK
Ivan Mazera

Tem poročilom, v katerih je zajeta naša celotna dejavnost (gospodarjenja, samouprave in družb. pol. dejavnost) je sledila obširna in konkretna razprava.

Član CK ZKS tov. Lozje Erbežnik meni: »...da so vodilni in družbeni delavci zelo odgovorno vzeli razpravo o zakonu o združenem delu, nekatere stvari pa je treba še na nek drug način obravnavati...«

Ugotavlja, da je oblika informiranja v našem kolektivu slaba. V nadaljevanju je dejal:

»Danes se postavlja vprašanje, če ni delavec na enostaven način, ki je njemu razumljiv — informiran ali so lahko potem delavci oblast. Ali potem more odločati tisti, ki razume in je pravilno informiran. Zato je prvo, da razmislite, ali je način informiranja tak, da ga delavci razumejo ali pa ga večina ne razume. Za letni načrt razvoja pa delavca zanima kakšen je dohodek, celotni dohodek in podjetniška akumulacija. Jaz nisem nikjer zasledil številke, kakšna je podjetniška akumulacija, kakšen je ostalek dohodka.

Zavzemamo se za sistem, da imamo v družbi nek dohodek, večji standard. To je cilj socializma in samoupravljanja, ki ga ta zakon o združenem delu omenja, zato bi vsi mi s tem znanjem morali prispevati k temu. Zato predlagam, da to ni zaključna razprava, ampak je to druga faza razprave o zakonu o združenem delu, prva je teoretično spoznavanje kaj je bistvo zakona o združenem delu in na osnovi teh idej ocene, to je druga faza, tretja faza pa naj bi bila ta, da se vsa ta vprašanja, ki so bila obravnavana na tem političnem aktivu samokritično obravnavajo na osnovnih organizacijah, kjer se sprejmejo zaključki ter sestavi lista problemov in prioriteten red reševanja le- (Nadaljevanje na 10. strani)

Ocena družbeno-političnih organizacij o samoupravnih odnosih v TGA

(Nadaljevanje z 9. strani)

teh v določenih rokih. V zvezi s sredstvi, s katerimi upravljate, bi postavil naslednja vprašanja, ki si jih naj vsak komunist — samoupravljalec postavi: ali res dosežemo tisto učinkovitost pri delu, ki bi dajala več, ker naše delo ustvarja dohodek podjetja in zato naš dohodek, kakšne imamo možnosti pri upravljanju in pri poslovanju v TOZD in OZD. Če te možnosti ni, potem odloča namesto vas — nekdo drugi, pa čeprav je pošten komunist ali dober gospodar, ne ve za vaše mnenje. Naslednje vprašanje je možnost odločanja o razvoju in o cilju vašega razvoja. Vi boste lahko odločali o razvoju, če boste vedeli kakšen bo cilj razvoja. Pri tem morate upoštevati ali je res upoštevano načelo racionalnosti in ekonomičnosti, ki ga poznajo povsod po svetu. Zgolj govoriti o teh načelih ni nič. Ta načela bi morali upoštevati strokovnjaki pri planiranju razvoja. Ne smemo zameriti strokovnjakom in jih kar naprej kritizirati, če se jim za kak procent plan ponesreči. Iz analize je bilo slišati za probleme nekaterih ljudi v podjetju oz. probleme na katere v podjetju ne morejo vplivati: sistemski problemi s področja cen, davkov, carin ter kreditiranja. Mislim, da je to nekaj problemov, ki jih je treba rešiti. Te stvari bi se dale rešiti. Nekaj z zakonom o združenem delu, vendar so take narave, da jih moramo mi sami rešiti. Ali imate vrednostno analizo, sistem nagrajevanja po delu, ali je dovolj nagrajen tisti delavec, ki boljše dela s stroji in ali je dovolj nagrajevan tisti delavec, ki prihrani v podjetju 100 milijonov? To je zelo važno, dajmo to bolje urediti. Kajti smo dežela, ki ima v svetu najmanj izkoriščene umske sposobnosti delavca.

Čeprav vemo, da samoupravni sistem sprošča fizične in umske sposobnosti, imamo pa najmanj inovacij — torej tu nekaj ni v redu. Vsekakor imamo premalo inovatorjev. Tu je prav, da se čutimo odgovorne za nastajanje dohodka zlasti na varčevanju materialnih stroškov. Ugotoviti je treba ali stroj dela dovolj

ali ne. Mi nimamo pri tem sistemu nagrajevanja dovolj urejenega nagrajevanja za tiste, ki bolj delajo in dobro gospodarijo z materiali in stroji. Te stvari je potrebno analizirati in ugotoviti v čem je problem. Glede izgube zaradi nizkih cen je treba stvari reševati po samoupravni poti preko delegatov, ki jih imate v vseh SIS in družbeno-političnih forumih na vseh nivojih. Te stvari je potrebno analizirati, jih vsklajevati s partnerji, jih dokazovati in skupaj z njimi nastopati pri uveljavljanju sistemske ekonomske politike cen. Pri vsem tem je treba uporabiti določeno metodo s partnerji, z dobro voljo se marsikaj uredi. Enako je z odnosi IMPOL, kjer je potrebno več dobre volje. Če pa bodo prevladovali osebni odnosi, potem boste ostali pri starem. Te stvari se doma dogovorite, kje je kdo nediscipliniran, ali v IMPOLU ali pri vas. Pokličite jih na odgovornost, pa ne glede, če gre tu za vodilne delavce ali nevodilne.

Področje delovnih razmerij, ali je tu vse v redu? V analizi je napisano, da vaši sporazumi niso v skladu z zakoni in ustavo. Postavlja se vprašanje, zakaj se niso izvajali. Naloga vseh družbeno-političnih organizacij je, da te stvari raziščejo in na njih opozorijo. Ena od zadev, o katerih morate resno razpravljati, je da imate v podjetju veliko poklicnih obolenj (Dolinar ga popravi in povedal, da je govor o delovnih invalidih, ki jih je nekaj čez 100, poklicnih obolenj pa trenutno ni). Znano mi je, da imate inženirje varstva pri delu in druge ljudi, ki ta problem urejajo.

Torej naj bo eden od ciljev srednjeročnega plana — izboljšanje pogojev dela, upoštevati pa je tudi treba dobro organiziranost dela.

Glede osebnih dohodkov damo sugestijo ... osebni dohodki so problem celega sveta, pri čemer pa imamo mi to prednost, da se za njih sami dogovarjamo v okviru samoupravnih sporazumov. Jaz bi tu povedal en pregovor, ki ga imajo Bosanci: »Nije mi krivo, da imam malo, krivo mi je, da imam krivi deo.«

Jaz sem postal pozoren na tisti del vaših analiz, ki govorijo o tem, da v tolikem in tolikem času niso bili sprejeti samoupravni sporazumi v

zvezi s sistemizacijo delovnih mest in o nagrajevanju.«

Razpravi tov. Erbežnika so sledile razprave prisotnih, ki jih smiselno zaokrožujemo in podajamo v skrajšani obliki:

VLADO PETERNEL:

»Pri nas se dogaja, da strokovni kolegij sprejme sklepe, ki jih morajo potem potrjevati samoupravni organi in se zgodi, da jih ne potrdijo. V obratnem primeru, pa samoupravni organi sprejemajo sklepe, s katerimi se strokovni kolegij ne strinja. Zato smatramo, da bo treba v bodoče strokovnemu kolegiju točno določiti njegove pravice, ker v nasprotnem primeru bo prihajalo do enakih nesoglasij med samoupravnimi organi in strokovnim kolegijem kot sem to že povedal.«

VOJTEH RAJHER:

»Poizkušal bi odgovoriti na tisti del vprašanj v zvezi z izvajanjem srednjeročnih programov razvojne koncepcije za našo TOZD. Lahko zagotovim, da se razvojni koncept in tehnološki program TOZD odvija v okviru dinamike, ki je bila določena s programom do leta 1982. Mi imamo v programu definirano kvartalno dinamiko poteka akcij in enkrat se ti projekti, ki jih je množica, odvijajo v okviru dinamike planov, ki so. Razumljivo pa je, da je v programu dosti projektov za investiranje o katerih se bomo pogovarjali v drugi polovici letošnjega leta. Tako jaz ne vidim nobenih razmikov v realizaciji programov.«

DIMČE STOJČEVSKI:

»Vprašanja, ki so bila danes iznešena, so bila namenjena predvsem komunistom v vaši delovni organizaciji. Dogovorili smo se, da je to problemska konferenca, na kateri se bo pokazalo, kakšna je problematika, ki jo bo treba temeljito raziskati znotraj ZK in drugih DPO. Reči moram, da to ni ne prvič in verjetno tudi ne zadnjič, da problemske stvari v Kidričevem niste obravnavali v bazi. To je vedno prisotno, vendar samo v formalnih razpravah v tem smislu, da je nekdo kritiziral in vodstvena struktura je govorila. To ni prav. Tu se je stvar ustavila in nihče ni organiziral oblike razprave navzdol z ljudmi. Ugotavljam, da smo pri sprejemanju delavcev v ZK še vedno preslabi, tako v občini kot pri vas. Tu moramo nekaj več storiti, pa tudi to, da je potrebno iz OOKZ nekaj izločiti. Vodstveni strukturi je potrebno zaupati, jo znati pritegniti k sodelovanju za skupno planiranje in načrtovanje. Tovariši, najlažje je kritizirati vodstvene strukture, kaj pa smo mi prispevali k temu? Ali smo dovolj prispevali, da bi samouprav-

na organiziranost stekla drugače kot je? Predlagal bi, da se sklepi in zaključki današnjega sestanka rešujejo v samoupravnih organih, DPO in v TOZD.«

KARL LEVANIČ

je načel dvojje vprašanj in sicer: kratki roki za sprejem samoupravnih sporazumov in tolmačenja le-teh v kolektivu s strani odgovornih tovarišev iz SIS.

FRANC LUKMAN:

»Želel bi pojasniti nekatere podatke, navedene v materialih, ki se tičejo materialnega položaja podjetja. Na pripombo predhodnega govornika, da ni iz gradiva razvidna akumulacija našega podjetja, bi povedal, da nas prihodnost zelo skrbi glede na situacijo v podjetju in na obveznosti širše družbe, kot so prispevki za SIS, ki opravičeno pričakujejo sredstva. Skrbi nas, kako bomo to breme v prihodnje zmogli, glede na razvojni program, ki je zastavljen po današnjih ceni in ali bo dohodek naše delovne organizacije res zmogel v bodočih letih to breme.«

Mi se od sredine leta 1975 borimo s težavo, kako popraviti aluminijско proizvodnjo, saj se cene od 1. 1. 1975 za aluminij še niso spremenile, surovine pa so se istočasno podražile, prav tako pa tudi usluge do višine 60—70 %, tako da delovni organizaciji zmanjka sape. Mi smo poslovali pozitivno po zaslugi izrednih naporov delavcev za stabilizacijo, ki je presegla tri milijarde in izjemne okoliščine pri prodaji anodne mase in glinice v SZ. Teh izjemnih dogodkov v letošnjem letu ni pričakovati, delovna organizacija se trudi izboljšati položaj z nadaljevanjem stabilizacije in racionalizacije ter ekonomičnosti gospodarjenja. Moram reči, da je izguba pri proizvodnji aluminija od lanskega prvega polletja vseskozi naraščala in znaša v prvih petih mesecih letošnjega leta enkrat toliko kot celo lansko leto. Mi se s težavami borimo znotraj podjetja, pa tudi navzven preko delegatov pa vendar stvari zelo počasi urejamo. Mislim, da bo potrebno sistemsko urediti cene surovin primarnega aluminija, ki je zadnja šansa našega podjetja.«

ANTON KOKOL:

»Smatram, da naši republiški organi le premalo rešujejo te stvari ali pa enostransko. Sprejemati je obvezno vse obveze do železnice, elektrogospodarstva, surovinarjev, ki imajo zelo visoke cene, uvažati pa se ne sme. Torej, če imaš kakšen dohodek, ga moraš dati najprej drugim za pokrivanje izgube in širši družbi, nam v kolektivu, ki pa smo tudi nekaj prihranili, da bi lahko izpeljali rekonstrukcijo, pa bomo ostali najbrž praznih rok. Dolžni smo upoštevati težave drugih in

kriti izgubo, kadar pa mi hočemo aluminij prodati, pa ni razumevanja. Upam, da se bo res z dobro voljo tudi kaj uredilo v UNIALU!«

FRANC KRAJNC:

»Vprašanje naše rekonstrukcije je bistveno. Namreč v letu 1981 bomo proizvedli 70.000 ton aluminija, postavlja pa se vprašanje glede SS o dobavi el. energije, ki je v tem letu nekako zagotovljena. Nadalje je vprašanje cene el. energije, ker mi za vsako ceno v elektrolizah ne bomo delali, ker vemo, da smo elektrogospodarstvu dolžni pokrivati izgubo, ki nastaja. To smo v letu 1975 tudi občutili, ko smo pokrili eno milijardo in 800 milijonov izgube. Vemo tudi, da je EGS ugotovilo, da bo do leta 1980 potrebovalo še dodatnih 400 milijard dinarjev za investicije. To bo seveda treba plačati v visoki ceni energije. Tu se sedaj postavlja vprašanje, kako naj bi mi programirali oz. kako naj programiramo našo rekonstrukcijo. Če že gremo v akcijo kot je rekonstrukcija elektrolize, se moramo zavedati, da to ni mala stvar in bo potrebno tudi predelovalce aluminija povabiti, da bodo pri rekonstrukciji sodelovali.

Če bomo uredili nagrajevanje, bomo uredili ogromno! Danes bi v zvezi s tem morali zavzeti sklep, s katerim bi bili postavljeni določeni roki.«

STANKO KOVAČEC:

»Želim povdariti, da nas ti uspehi, ki smo jih imeli s stabilizacijo ne bi smeli uspraviti, ampak akcijo moramo nadaljevati. Prav tako bi se morali pogovoriti o naši bodočnosti. Želim povdariti, da bi OOKZ morala biti vselej in povsod prisotna. Želel bi, da bi se delavcu dovolilo izražanje problemov brez poznejših sankcij. Treba jih je le usmeriti na pravo pot. Zato povdarjam, da bi naši vodilni delavci morali imeti več poslušanja in odgovornosti za reševanje delavčevih problemov. Če bi delavcem prisluznili in jim pomagali na pravo pot, bi bili odnosi v kolektivu povsem drugačni. Mnogo stvari je delavcem premalo pojasnjeno, vse je preveč strokovno in filozofsko izraženo in našim delavcem nerazumljivo.«

RADENKO SALEMOVIČ:

»Zavedati se moramo, da imamo v delovni organizaciji izjemno situacijo oziroma na vse te probleme, ki jih moramo reševati po samoupravnih, strokovnih in politični plati. Kar pa se tiče naše kadrovske politike, o kateri je bilo danes tukaj tudi precej govor, moram povedati to, da se vedno postavlja vprašanje, da struktura kadrov ni dobra. Zelo radi valimo krivdo, če že ne na strokovne službe v skupnih službah, potem pač na posameznike v TOZD. Vedno smo le kritični napram drugim, nismo pa pripravljeni sprejemati samokritike.«

Problemi, ki so bili nakazani na problemski konferenci ZK TGA Kidričevo

Na podlagi analiz in diskusije posameznih udeležencev, je bilo navrženih več problemov, ki jih moramo v nadaljnji razpravi o osnutku zakona o združenem delu dopolniti in nakazati možnosti rešitve ali pa zavreči kot nepomembne v TOZD in DSSS.

Ti problemi so:

- nagrajevanje, stimulatívno nagrajevanje,
- kadrovska politika,
- delo DPO,
- delo samoupravnih organov,
- politične razmere v TOZD in OZD,

- dohodkovni odnosi,
- stabilizacija, letni in srednjeročni plan poslovanja 1976—1980,
- usklajevanje razvojnega programa — sofinanciranje energetike in surovinske baze,
- problematika cen električne energije,
- kritičen gospodarski položaj delovne organizacije,
- medsebojni odnosi — podpora vodilnim in strokovnim delavcem,
- obveščanje — način in oblika,

- inovacijska dejavnost,
- normativna ureditev odnosov, TOZD, DSSS,
- problem oblikovanja in sprejemanja samoupravnih splošnih aktov,
- nezainteresiranost določenih članov delovne skupnosti za dogajanja v delovni organizaciji,
- pojavi skupin in posameznikov, ki nasprotujejo samoupravnim načelom in razbijajo ter ovirajo samoupravne in politične akcije,
- problematika reševanja situacij, ki jih povzročajo neodgovorni posamezniki, ker se o svojih odločitvah ne posvetujejo z družbenopolitičnimi organizacijami,

- pristojnosti in odgovornost strokovnega kolegija,
- problematika razvojne službe,
- moralno politična odgovornost vodilnih in vodstvenih kadrov,
- ali strokovni kolegij zadržuje sklepe samoupravnih organov in investicijsko dejavnost?
- obveznosti in koristi od samoupravnih sporazumov s SIS,
- ali da SR Slovenija dovolj poudarja bazični industriji?
- Ali neizpolnjene obljube delavcem slabo vplivajo na delovno storilnost?

- Oprema v elektrolizah — previjalci itd.,
- zdravstvena in tehnična zaščita delavcev na delovnem mestu,
- neugodne delovne razmere,
- vse, ki se obnašajo samovoljno, je potrebno najprej opozoriti, če se ne popravi, jih je potrebno klicati na odgovornost.

To so v glavnem vsi problemi, ki so bili nakazani na problemski konferenci. Treba jih je preveriti, o njih razpravljati in določiti roke do kdaj morajo biti rešeni.

Komisija za izdelavo zaključkov konference

SKLEPI PROBLEMSKE KONFERENCE ZK TGA

Problemska konferenca organizacije ZK je bila dne 13. 7. 1976 organizirana z namenom oceniti politično stanje v delovni organizaciji skozi prizmo razprav o Osnutku zakona o združenem delu.

V ta namen so strokovni in družbenopolitični delavci pripravili analizo gospodarjenja v TGA glede na OZZD, stabilizacije in uveljavljanje samoupravnega planiranja.

Analiza je bila ugodno ocenjena in daje možnost nadaljnje poglobljene razprave v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb.

Na konferenci so bili izoblikovani naslednji zaključki, ki naj služijo kot opomnik pri nadaljnji razpravi o OZZD, osnovnim organizacijam ZK, osnovnim organizacijam sindikata in samoupravnim organom:

1. DEJAVNOST DPO IN POLITIČNA SITUACIJA V DELOVNI ORGANIZACIJI

Družbeno politične organizacije so sodelovale pri vseh akcijah v delovni organizaciji, aktivno pa so se vključevale tudi v reševanje posameznih problemov. Premalo odločno pa so zahtevale izpolnjevanje že sprejetih sklepov, zato se je sprejemanje nekaterih pomembnih samoupravnih aktov preveč zavleklo oziroma nekateri še sedaj niso sprejeti. Prav tako še niso rešeni nekateri problemi, ki jih rešujemo že leta in leta. Samoupravni splošni akti, ki jih moramo še letos sprejeti oziroma problemi, ki jih moramo v najkrajšem času rešiti so:

2. MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU

A. Komisija za usklajevanje sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev

v združenem delu in sporazuma o obveznostih delavcev v združenem delu pripravi predlog sprememb v teh dveh sporazumih in sporazum o varstvu pri delu.

Rok: konec septembra 1976.

B. Komisija delavskega sveta TGA za obravnavanje delitve dohodka in osebnih dohodkov naj pripravi predlog sprememb v samoupravnem sporazumu o delitvi osebnih dohodkov v Samoupravnem sporazumu o sistemizaciji delovnih mest.

Rok: konec septembra 1976.

Komisija mora predvsem rešiti vprašanje odbitkov in v povezavi s tem ustreznejše nagrajevanje delovnih razmer. Strokovne službe morajo dati komisiji vso pomoč.

C. Komisiji iz točke A. in B. pripraviti skupaj predlog skupnih osnov in meril za urejanje določenih pravic, obveznosti in odgovornosti (na področju medsebojnih razmerij), ki izvirajo iz skupnih interesov. Komisiji pripraviti tudi ustrezen predlog za spremembo Samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo.

Rok: konec septembra 1976.

D. Enak predlog kot pod točko 4 je potrebno pripraviti tudi za SOZD. V ta namen imenuje delavski svet SOZD posebno komisijo.

E. Pridobivanje in delitev dohodka in stimulatívno nagrajevanje.

Do konca leta 1976 mora komisija iz točke B. pripraviti predlog sprememb v samoupravnih splošnih aktih o pridobivanju in delitvi dohodka. Ta materija mora reševati tudi problematiko stimulatívne nagrajevanja. Os-

nutek predloga stimulatívne nagrajevanja mora biti pripravljen do konca septembra 1976. Za realizacijo nalog iz te točke je zadolžen glavni direktor.

3. SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST

Samoupravno organiziranost je treba pričeti takoj usklajevati z Osnutkom zakona o združenem delu. Pri tem je treba upoštevati, da imajo deli delovne organizacije, ki izpolnjujejo pogoje iz zakona pravico in dolžnost organizirati TOZD-e. To je potrebno razumeti tako, da ima vsaka skupina delavcev, ki jih medsebojno povezuje tehnologija dela, dohodkovni odnos, merljivost dela in izvrševanje samoupravnih ter političnih funkcij, pravico zahtevati formiranje TOZD.

4. GOSPODARJENJE, STABILIZACIJA, PLANIRANJE

Člani DPO smo dolžni najprej ugotoviti, če vsak izmed nas na svojem delovnem mestu opravlja delovne dolžnosti po svojih najboljših zmoglostih. DPO naj kritično oceni izvajanje stabilizacijskega programa in naj pokličejo na odgovornost tiste, ki tega še niso naredili. Stabilizacija je stalna naloga in mora biti sestavni del izvajanja letnega plana poslovanja.

V delovni organizaciji moramo še pospešiti inventivno dejavnost. DPO se bodo zavzemale, da bo samoupravni sporazum (osnutek je pripravljen) o dohodkovnih odnosih med TGA in IMPOLOM, čimprej sprejet po samoupravnih poti.

Srednjeročni plan poslovanja je potrebno pričeti realizirati takoj, še prej pa morajo vodilni delavci raz-

rešiti problem surovinske in energetske baze srednjeročnega plana.

Za izvajanje srednjeročnega plana se mora zagotoviti potreben strokovni kader in rešiti organizacijo strokovnih služb v TOZD in OZD. Slednje mora biti rešeno do konca oktobra 1976.

5. OBVEŠČANJE

Problematiko obveščanja rešujemo v delovni organizaciji že več let, vendar še vedno nismo našli ustreznih rešitev. Strokovno delo v zvezi z obveščanjem je potrebno povezati s samoupravnimi organi in DPO. Zaradi tega se naj formira enotna služba, ki bo združevala delo pri razvoju samoupravljanja, družbenopolitičnega dela in obveščanja. Ta služba

naj se organizira v sklopu »tajništva organov upravljanja«. Predlog organizacije mora pripraviti glavni direktor do konca avgusta 1976. Služba mora biti formirana do oktobra 1976.

DPO, samoupravni organi, vodilni in vodstveni delavci so dolžni v razpravi te zaključke še dopolniti in poskrbeti, da bodo v predvidenih rokih realizirani. Razprava o zaključkih mora biti tovariška in strpna, tako da bodo predvsem delavci lahko povedali svoje mnenje, ne da bi se jim bilo treba bati posledic. Kritika naših razmer mora biti marksistična in ustvarjalna.

Priloga teh zaključkov je register problemov, ki so bili navrženi in nekateri tudi obdelani na problemski konferenci.

Ob koncu tega dokaj skrajšanega prikaza poteka in vsebine »problemske konference« zapišimo le eno ugotovitev — eno misel: ali ne bi bilo prav, če bi se večkrat tako dogovarjali? Tako verjetno ne bi bilo napak in naj bi se prisotnost na takih sestankih širila.

Seveda se postavlja vprašanje, ki ni brez osnove: bo vsebina tega sestanka ostala le zapisana v zapisniku ali pa bo v naši delovni skupnosti marsikatera ugotovitev spodbudno vplivala na naše nadaljnje delo?

Več odgovornosti do dela v družbenopolitičnih organizacijah

O delu družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji govorimo pogosto, ker pač tu delamo in moramo zato tudi v tej smeri delovati. Vse drugače pa je, če pogledamo tudi drugo plat — to je naše udejstvovanje v delu družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti in kraju kjer preživimo največ svojega časa. O tem bi se nedvomno dalo mnogo govoriti, saj nam rezultati našega delovanja v krajevni skupnosti največkrat pokažejo kaj klavno podoba, če seveda izvzamemo poedince, ki pa brez množičnega delovanja vseh vsekakor niso kos zahtevanim nalogam, ki se vsak dan postavljajo pred nas. Tudi v naši ustavi je zapisano, da smo dolžni delovati v družbenopolitičnih organizacijah v krajevni skupnosti in aktivno pomagati pri reševanju vsakdanje problematike iz vseh področij dela krajevske skupnosti ter družbeno-političnih organizacij.

Vloga, ki jo ima danes krajevna konferenca SZDL vsekakor ni majhna. Prav ta organizacija, ki je najmasovnejša mora usmerjati delo vseh ostalih društev na svojem območju in jim seveda aktivno pomagati. Žal pa danes ugotavljamo, da ni povsod tako, kar seveda velja za samo KS Kidričevo, ki pri tem ni nikaka izjema — nasprotno je moč oceniti delo organizacij in društev na vsi za mnogo uspešnejše. Kje torej iskati vzroke, da mnogi nočejo aktivno delovati v družbenopolitičnih organizacijah, pri čemer pa seveda žal ne manjka tudi članov ZK, ki bi morali biti s svojim delom za vzgled ostalim in jih pritegniti ne pa, da je največkrat obratno, da prav tisti, ki niso člani ZK mnogo bolj delujejo in uspevajo v mnogih akcijah?

Nikakor ne želim kritizirati dela društev in organizacij, ki vsaj delno uspevajo pri svojem delu, trebalo pa bi vsekakor spregovoriti o vseh tistih, ki imajo vse pogoje za delovanje pa vlada mrtvilo, ki nima nobenega opravičila. Na sestankih članstva OO ZK se večkrat razpravlja o negativnih pojavih pri delu društev in organizacij, vse premalo pa je sprejetih konkretnih ukrepov do tistih, ki skratka nočejo in ne želijo delati v družbenopolitičnih organizacijah na terenu oz. v krajih kjer živijo. Prav tako kot marsikje drugje se tudi v KS Kidričevo KK SZDL ukvarja z vprašanjem

kaj storiti, da bi bolj zainteresirali širši krog naših krajanov, da bi aktivneje sodelovali v delu društev in organizacij. Pri vsem ne pomagajo nobene razrešitve in nova imenovanja, če peščica izvoljenih ponovno ostane sama brez vsake prave podpore in pomoči. Nič ne pomaga nobeno prizadevanje posameznika, ki z dobro voljo in čutom odgovornosti želi narediti nekaj kar bi bilo prav, če ni vsestranske enotnega delovanja nekega odbora, sveta, komisije ali podobno.

Zakaj imamo probleme pri mnogih sklicih raznih pomembnih sestankov in zborov občanov, je sicer dovolj jasno in razumljivo. Manj jasno pa je to, kako dolgo se nekateri vedno mislijo krmariti v kalnih vodah in statii ob strani ob vsakem najmanjšem kiks posameznika, ki skuša rešiti kar se rešiti da. Zelo glasno govorijo o pravicah o množičnosti in podobno.

Mnenja sem, da bi morale najprej vse OO ZK v TOZD napraviti temeljite in konkretne analize vseh svojih članov, kje in kaj delajo, kako so v svoji krajevni skupnosti aktivni, kakšna je njihova podpora in seveda pomoč, ker bo le edino tako moč aktivirati najprej tiste, ki bi morali biti prvi pa so žal največkrat na repu dogodkov, kar kažejo tudi mno-

gi problemi o katerih nekateri nočejo ničesar slišati, še manj pa vedeti.

Vse več govorimo o delegatskem sistemu in o novi samoupravni družbi, pa vendar še nismo prišli kaj prida naprej! Tudi potek javnih razprav o osnutku zakona o združenem delu je vse prepočasen in predvsem neučinkovit, ker tudi o poteku razprav nihče ali pa izredno malokdo daje kake pripombe, predloge in podobno. To je seveda znak, da bomo morali našo odgovornost do dela v organizacijah v bodoče temeljito spremeniti, saj bo le tako v našem skupnem delu tudi uspeh.

F. Meško

Z zasedanja sveta za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje

Svet za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje, je na svoji prvi izredni seji dne 13. julija letos razdelil razpoložljiva sredstva v višini 700.000.— din, ki so s planom poslovanja TOZD in OZD za leto 1976 planirana za individualno stanovanjsko gradnjo tako, da je namenil 350.000.— din za kreditiranje novogradenj, 350.000.— din pa za kreditiranje rekonstrukcij.

Na osnovi veljavne prioritete liste za kreditiranje gradnje in nakupa stanovanjskih hiš št. 134 z dne 30. 4. 1975 je dodelil posojila naslednjim:

Zap. št.	Mat. št.	Ime in priimek	TOZD DS SS	Skup. št. t.	Dodeljen znesek
1.	3713	Silva in Janez Hertiš	Glinica	30	47.000.—
2.	3434	Maks Primožič	Vzdrž.	30	30.000.—
3.	3631	Bogomir Krajnc	Alum.	29	75.000.—
4.	3166	Koloman Roganov	Alum.	28	40.000.—
5.	3579	Jože Petek	Vzdrž.	28	26.000.—
6.	2920	Vinko Klasinc	Alum.	27	26.000.—
7.	2821	Mirko Trstenjak	Glinica	26	40.000.—
8.	2889	Jože Jerenko	Promet	26	60.000.—

Odplačilna doba je 20 let z 2-odstotno obrestno mero.

Na osnovi veljavne prioritete liste za rekonstrukcijo stanovanjskih hiš št. 153 z dne 20. maja 1975 je dodelil posojila naslednjim:

Zap. št.	Mat. št.	Ime in priimek	TOZD DS SS	Skup. št. t.	Dodeljen znesek
1.	1346	Rudi Emeršič	Vzdrž.	47	30.000.—
2.	1944	Dominik Bračko	Vzdrž.	46	20.000.—
3.	2554	Ivan Sirec	Promet	46	30.000.—
4.	3491	Josip Zagorščak	Promet	46	13.000.—
5.	599	Martin Turk	Glinica	46	12.000.—
6.	1156	Franc Šmid	Glinica	45	10.000.—
7.	2012	Viktor Čajniko	Promet	45	20.000.—
8.	2526	Jože Brglez	Glinica	45	12.000.—
9.	2116	Martin Tominc	Glinica	45	30.000.—
10.	717	Anton Vrabl	Glinica	44	30.000.—
11.	1875	Franc Bratušek	Glinica	44	30.000.—
12.	2776	Stefan Gluhak	Promet	44	10.000.—
13.	1957	Ciril Brunčič	Glinica	43	30.000.—
14.	1210	Janez Primožič	DS SS	43	5.000.—
15.	2652	Franc Repec	Alum.	43	30.000.—
16.	1622	Anton Belšak	Alum.	43	30.000.—
17.	1587	Franc Tomanič	Vzdrž.	41	14.000.—

Razliko sredstev med 14.000.—din do 30.000.— din dobi posilec pri naslednji delitvi sredstev za kreditiranje rekonstrukcij stanovanjskih hiš.

Odplačilna doba je 10 let z 2 odst. obrestno mero.

● Dr. Stanko Strnad

HIGIENA OČESA IN VIDA

Delo kot osnova ekonomskega življenja ljudi potrebuje dober vid, ki ga moramo varovati in mora biti uporaben vse življenje. Skrb za higieno očesa v predrobnem obdobju med porodom, po porodu, dalje v predšolski, šolski in odrasli dobi življenja moramo upoštevati kot enega važnih socialno ekonomskih dejavnikov v organizaciji vnaprejšnjega varstva človekovega vida. Sem je treba vsekakor šteti sistematičen in dobro organiziran boj proti otroškim travmam (poškodbam).

Pojem družbene oftalmologije* je prvi uporabil Pašev za razvoj znanosti o organiziranem boju proti vsem tistim dejavnikom, ki lahko privedejo do izgube vida in jih moramo nujno izločiti iz človekovega življenja. Saj v tako razviti civilizaciji zares ni mesta za slepoto.

Prvi problem družbene oftalmologije so dedne bolezni, ki so zares težka socialna obremenitev človeške družbe. Zdravstveni nasveti ob sklenitvi zakonske zveze in opozarjanje na vse možnosti za prenašanje dedne bolezni na potomce in po potomcih spadajo v osnove higiene očesa oz. vida. Sem prištevamo organiziran boj proti alkoholizmu, nikotizmu in drugim intoksikacijam organizma, ki hudo poškodujejo vid. Tudi boja proti narkomaniji ne smemo opustiti.

Nujen je nadalje boj proti poklinim obolenjem, poškodbam in infekcijske bolezni, s katerimi lahko starši otroku ogrožajo vid. Posebno skrb je treba posvetiti preprečevanju prirojenega sifilisa, kakor tudi še nekaterih drugih bolezenskih pojavov: tokoplazmoze, rubeolarne embriopatrije, retrolentalne fibroplazije nedonošenčkov, avitaminoze, slabe prehrane in tuberkuloze. Vse to so negativni dejavniki, ki lahko enkrat samkrat ali stalno delujejo na normalni razvoj vida pri otroku. Med porodom in pri negi

nih, prav tako pa tudi vprašanje poklicne izbire ter vprašanje invalidnosti glede na vid.

Razvoj industrializacije ima za posledico nove probleme poklinih obolenj in poškodb, zaradi katerih so na delovnih mestih potrebni izredni preprečevalni ukrepi v industrijski in delovni higieni.

O tistem delu očesne higiene, ki govori o tem, kako si moramo umivati obraz in oči v čisti vodi, dalje o škodljivem vplivu dima, prahu, prepiha, o infekciji očesa, ki si — »prisluzimo« — sami z lastnimi umazanimi rokami, zatem o potrebi temeljne higiene človekovega telesa, o higieni načina življenja in prehrani, je bilo že toliko napisane in govorjenega ter je vključena celo v osnovnošolske ure — o teh osnovnih pojmihi higiene tukaj torej ne bomo govorili.

Zeleli bi pa opozoriti na higieno očesa z varstvenega vidika, in sicer razdeljene na preprečevalne ukrepe v predšolski in šolski higieni očesa ter varstvo pri delovni higieni očesa.

* oftalmologija — nauk o očesu in očesnih boleznih

I. PREPREČEVALNI UKREPI V PREDŠOLSKI IN ŠOLSKI HIGIENI OČESA

Skrb za vid se začne že v predrobnosti dobi glede na dedne in infekcijske bolezni, s katerimi lahko starši otroku ogrožajo vid. Posebno skrb je treba posvetiti preprečevanju prirojenega sifilisa, kakor tudi še nekaterih drugih bolezenskih pojavov: tokoplazmoze, rubeolarne embriopatrije, retrolentalne fibroplazije nedonošenčkov, avitaminoze, slabe prehrane in tuberkuloze. Vse to so negativni dejavniki, ki lahko enkrat samkrat ali stalno delujejo na normalni razvoj vida pri otroku. Med porodom in pri negi

novorojenčka preprečujejo očesno kapavico po Credeju z vkapanjem 1% raztopine Argenti nitrati, danes ponekod pa 10% raztopine sulfonamidnih kapljic. Pravčasno zdravljenje inkluzone bleenoreje (gnojne se sluznice), ki se pojavi med sedmim in desetim dnevom po porodu, prepreči morebitne zapetljaje, ki bi takoj ali pozneje ogrožale vid. Pravilna prehrana novorojenčka je tudi zelo važna in utegne preprečiti razvoj alimentarnih intoksikacij (zastrupitev s hrano) in razvoj keratomalacije (tj. roženčne mehčave).

V otroški dobi velja posebna skrb otrokom, ki imajo strabizem (škiljavico) in začno škiliti. Tu je potrebno ukrepati dovolj zgodaj, morda že v drugem letu, ko otroku po predhodnem pregledu in potrebi predpišemo očala za stalno nošenje s kontrolo na vsakih 6 mesecev.

V predšolski dobi je stabilizem (škiljenje) ponovno najvažnejši problem. To stanje zahteva stalno nošenje očal, ne samo za izboljšavo vida, temveč očal, ki so potrebna za tako imenovane očesne vaje, pri katerih zapiramo eno, največkrat tisto oko, ki ne škili, ali tisto, na katero vidimo boljše ali dobro. Taki otroci spadajo na zdravljenje v posebne specializirane ortoptične ambulante, kjer imajo vaje za doseg binokularnega vida (tj. gledanje z obema očesoma) in se jim pozneje morda operativno popravi škiljenje.

V predšolski, posebno pa v šolski dobi moramo načrtno pregledovati oči glede na vid in morebitne očesne bolezni. Važni so higienski ukrepi, kot je dobra osvetlitev delovnih prostorov, šol, pravilne šolske klopi. Nadalje je paziti in opozarjati na način branja, pisanja, risanja in skrbeti za intenzivno higiensko propagando proti takšnim igrarim in igraricam, pri katerih je nevarnost, da se poškoduje vid ali oči. Slabovidni spadajo v šolo za slabovidne.

Osvetlitev šolskih prostorov za pravovidne naj bo 200 luksov, za slabovidne pa 400 luksov.

2. VARSTVENI UKREPI PRI OČESNI HIGIENI DELA

Med delom je potrebno dobro zavarovati delavca, tako da ne pride do poškodbe kakršnegakoli

dela telesa, posebno rok, glave in oči.

Za splošno zaščito uporabljamo različne ščitnike proti odletavanju delcev materiala, ki ga obdelujemo kot npr. les, kovino, plastiko, kemikalije — kakor tudi proti temperaturam, proti vplivom infrardečih in ultravijoličnih žarkov, raznih valov pri diatermiji, rentgenu, radiu ali celo pri atomski energiji.

Pravilna razsvetljava in dober vid sta nujno potrebna za varnost na delovnem mestu. Zato je delovno mesto pravilno razsvetljati po veljavnih elektrotehničnih predpisih sodobne svetlobne tehnike za varstvo oči proti bleščenju in ultravijolični razsvetljavi. Vid delavca se mora občasno načrtno pregledovati in po potrebi stalno ali občasno odrediti uporabo korekcijskih naočnikov, ki jih predpišemo glede na naravo dela in delovno oddaljenost. Slabovidnim je treba predpisati na delovnem mestu očala v obliki lupe, starovidnim pa morebitna bifokalna (dvožarišna) stekla. Osvetlitev delovnega mesta v industriji mora biti od 200 do 500 luksov.

Delovna organizacija je delavcem dolžna brezplačno dati na voljo zaščitna očala, ščitnike za oči in glavo. Delavci pa so dolžni nositi ščitnike in zaščitna očala pri vseh tistih opravilih, pri katerih lahko pride do poškodb oči ali vida, kot npr. pri brušenju, kovanju, avtogonem varjenju, pri livarskih delih v steklarnah, pri opravih s kemikalijami, pri močnem bleščenju in prašenju pri delu. Zelo koristne so razne kovinske, lesene ali kartonske pregrade, pa tudi zaščitni zasloni iz prozornega barvnega stekla med posameznimi delovnimi mesti. Zaščitna očala morajo imeti stranjsko zaščito in dovoljevati pravilno zračenje očesa. Snov za zaščitna očala mora biti iz kaljenega stekla, morda ojačenega s kovinsko mrežico, vsebovati morajo zaščitne filtrske ploščice, ki so zmožne zadržati vse tiste žarke, ki so za oko nevarni. Barva zaščitnih očal je različna: nevtralnno siva, zelena, Hallauerjeva, umbralno stekla s 55—75% zasenčenjem, urna stekla s 25—55—75% zasenčenjem, kovinsko zavarovana Ghetaldusova stekla, svinčena stekla proti radijskim in rentgenskim žarkom.

Na koncu teh razlag naj na kratko omenimo še družbeno vprašanje poklicne izbire glede na

ostrino vida.

Pri poklicni izbiri je zelo važna upoštevati refrakcijske anomalije očesa: daljnovidnost (hipermetropija), kratkovidnost (miopija) in astigmatizem. Te anomalije nas lahko motijo pri delu zaradi slabše ostrine vida in zaradi posledičnih komplikacij v samem očesu. Slab vid pa vpliva tudi na psihofizično počutje delavca. Bližinsko delo lahko pod določenimi pogoji neprimerno vpliva na razvoj ostrine vida, posebej pri kratkovidnih in predvsem v fazi telesnega razvoja.

Različni poklici imajo tudi različne potrebe po ostrini vida. Medja te ostrine za poklice z večjimi zahtevami je V = 2/3, za poklice z nižjimi zahtevami vida pa je V = 1/2 na obeh očesih (po Salter-Kaiserjevih tablicah in po prof. Pavišiču). Glede vida imajo večje zahteve poklici kot npr. finomehanik, optik, urar, graver, kemik, fotograf, zdravnik, monter, inženir, tipo- in litograf, slikar, krojač, šivilja, klesar, mizar, črkošlikar, brivec, železničar, avtomobilski, sofer. Za nekatere od naštetih poklicev pa je predpisan celo boljši vid od 2/3. Mnogi poklici pa potrebujejo poleg dobre vidne ostrine tudi stereoskopski (globinski) vid. Pri določenih poklicih je nujno potrebno pravilno razločevanje barv. To so delavci v pomorskem, železniškem, avionskem in cestnem prometu, v industriji barv, lakov, v tekstilni industriji in še nekaterih drugih.

Nekateri poklici potrebujejo dobro prilagoditev na temo oz. svetlobo, to so predvsem nočni čuvaji, nočni delavci, vozniki motornih vozil, aviatiki, rentgenologi.

Manjše zahteve za vid imajo npr. delavci papirnatih strok, knjigovezi, peki, kleparji, ščetkarji, delavci v industriji usnja, kovači, natakariji, kuharji, vrtnarji in ne-kvalificirani delavci, ki jih pa slab vid ovira pri morebitnem napredovanju.

Ne bomo omenjali higienskih ukrepov pri očesnih boleznih, kot so siva mrena, glavkom (zelena mrena), visoka kratkovidnost in podobno, ker bo o tem podučil bolnike njihov zdravnik.

Ta članek s tem končujemo z željo, da bi prispeval k večji prosvetljenosti v higieni očesa in vida.

Zakaj in pred kom strah?

Vsem članom delovne skupnosti je znano, da je bil v mesecu juliju ali bolje rečeno v torek, 13. julija 1976 v dvorani delavskega sveta TGA, skupni sestanek vseh članov ZK TGA, predsednikov osnovnih organizacij sindikata, predsednikov delavskih svetov TOZD in delovne skupnosti skupnih služb in TGA, vseh predsednikov komisij in svetov organov upravljanja TGA in vseh vodilnih delavcev TOZD in TGA. Sestanka, ki ga je na osnovi dogovora s predsedstvom IK CK ZKS sklical svet ZK TGA, pa so se poleg že omenjenih udeležili še predstavniki CK ZKS in IS SRS ter občinskega komiteja ZKS Ptuj in drugi. Najprej so bile po vprašanju politične ocene samoupravnih odnosov v TGA podane analize, ki so jih pripravili vodilni delavci TGA ter politična ocena analiz s strani družbenopolitičnih organizacij — ZK in osnovnih organizacij sindikata.

Vse te analize lahko rečemo, da so bile več ali manj še kar dobro pripravljene, ki dejansko tudi ustrezajo trenutnemu dejanskemu stanju v naši delovni organizaciji, za katerega sami tudi najbolj vemo. Po podanih obrazložitvah analiz je stekla še razprava, katera je pokazala vrsto doseženih uspehov na raznih področjih, prav tako pa tudi vrsto pomanjkljivosti, s katerimi se že precej časa srečujemo in jih skušamo odpraviti, vendar se nam žal stalno kopičijo novi in novi problemi. Tovariši, ki so sodelovali v razpravi so govorili tako o poteku javne razprave o osnutku zakona o združenem delu, ki do takrat še ni stekel tako kot bi moral. Nadalje je bilo mnogo govora o prenatrpanih zborih delavcev na katerih se na hitro roko sprejema vrsta samoupravnih sporazumov, ki delavcem niso dovolj jasni, ker največkrat pridejo precej pozno in jih je zato potrebno sprejemati po takozvanem hitrem postopku, kot navadno temu pravimo.

Jasno je bilo povdarjeno, da delavci naj ne bi smeli dovoliti nikomur, ki take samoupravne sporazume pripravlja in predlaga, da le-ti pridejo pred njih v zadnjem času in se z njimi nimajo časa temeljiteje in podrobneje spoznati, pa naj ti prihajajo bodisi od nas samih ali pa iz občine ali iz republiške skupščine. Delavec mora imeti dovolj časa, da se z določenim samoupravnim sporazumom upozna v celoti, saj le tako lahko samoupravno odloča o tem ali bo glasoval za ali proti njemu. Mnogo so razpravljali govorili o vprašanju stabilizacijskih programov, o določenih samoupravnih odnosih, o odnosih TGA — IMPOL po vprašanju dohodkovnih odnosov, o stimulaciji oz. nagrajevanju po delu, ki resnično ni urejeno ter še o mnogih drugih aktualnih vsakdanjih problemih, težavah in tudi, kot sem poudaril v začetku o doseženih uspehih.

V sami razpravi je precej udeleževal oziroma sodeloval precej udeleževal oz. sodeloval predstavnik CK ZKS, ki se je živo zanimal za vse to, kar ni v redu in tudi podal vrsto koristnih napotkov za bodoče delo, pri čemer je

pa jasno povdaril, da moramo priti do tega, da bo vsak delavec res povedal vse tisto, kar ga moti in kar misli. Zavedajoč se tega, da za to ne bo odgovarjal in da ne bo pozneje prizadet od strani tistih o katerih je povedal svoje mnenje, poudarjam pa, da pa vsaka taka razprava mora biti resnična in mora sloneti na konkretnih zadevah in primerih. Vendar pa je žal pri nas vse bolj prisotno to, da delavec ne upa in ne upa povedati tistega, kar ga tišči in o čemer misli, da se mu godi krivica, ker se boji poznejših sankcij nad njim, ki so navadno take narave, da jih sam zelo občuti. Žal nikjer ne more dokazati, da je bil zato kaznovan, ker je pač upal nekaj povedati in ga

(Nadaljevanje na 14. strani)

Elektrolizer

Poglejmo resnici v oči

Koliko je kdo žrtvoval za seminar v Moravcih?

Po sklepu samoupravnih organov podjetja so bili preko izobraževalnega centra organizirani seminarji za člane samoupravnih organov in družbenopolitičnih delavcev našega podjetja. Seminarji so bili v Moravcih. V obe smeri je bil zagotovljen vsem prevoz z avtobusi na stroške podjetja. Za kritje stroškov prehrane in nočitve so bile udeležencem izplačane dnevnice.

Seminar je bil zanimiv in poučen za slehernega udeleženca. Podajanja snovi so bila razumljiva. Takih in podobnih seminarjev si lahko še samo želimo in denarja zanje nam ni treba biti žal.

Morda bi potrebovali malo več časa, da bi na postavljena vprašanja udeležencev lah-

ko dobili bolj razumljive odgovore, ne pavšalnih, kot so bili primeri sedaj.

Prav je, da so bili vsi trije seminarji organizirani v petek in soboto. Kajti pri taki organizaciji bi vsak prisoten žrtvoval en prosti dan za seminar, razen tretje izmene, ki v nobenem primeru ni bila prosta. Ker je bil tretji seminar 11. in 12. junija, na delovno soboto, zgornja misel odpade. Zanimivo je ugotoviti tudi prisotnost na posameznih seminarjih. Na prvem (21. in 22. maja) je bilo prepričanje, da bo prisotnost na seminarju enaka kot pred leti na Borlu. Kdor je bil na enakem seminarju v svojem prostem času, je lahko koristil 8 ur za en dan seminarja. Prisotnih je bilo 85 članov ko-

lektiva. Na drugem seminarju, ko so nekateri »bližnji« želeli slutiti, da z urami za prosti čas ne bo nič, je bilo prisotnih samo 52 članov kolektiva. Na tretjem seminarju, ki je bil na delovno soboto 11. in 12. junija, pa je bilo kar 156 članov kolektiva. To je točno 200-odstotno povišanje od udeležbe na drugem seminarju. Iz gornjih podatkov se lepo vidi, koliko je kdo voljan prispevati za izobraževanje samoupravljalcev.

Po končanih seminarjih je DS TGA razpravljala o tem, kaj s tistimi, ki so bili na seminarju v svojem prostem času. Sklep je bil kot običajno: potrebno se je obnašati stabilizacijsko. Kdor je bil v svojem prostem času na seminar-

ju ne more imeti plačanih 8 ur. Večina, preko 85 odstotkov, je bila na seminarju v svojem delovnem času, ostali bi pa naj zaradi stabilizacije dali svoj solidarnostni prispevek.

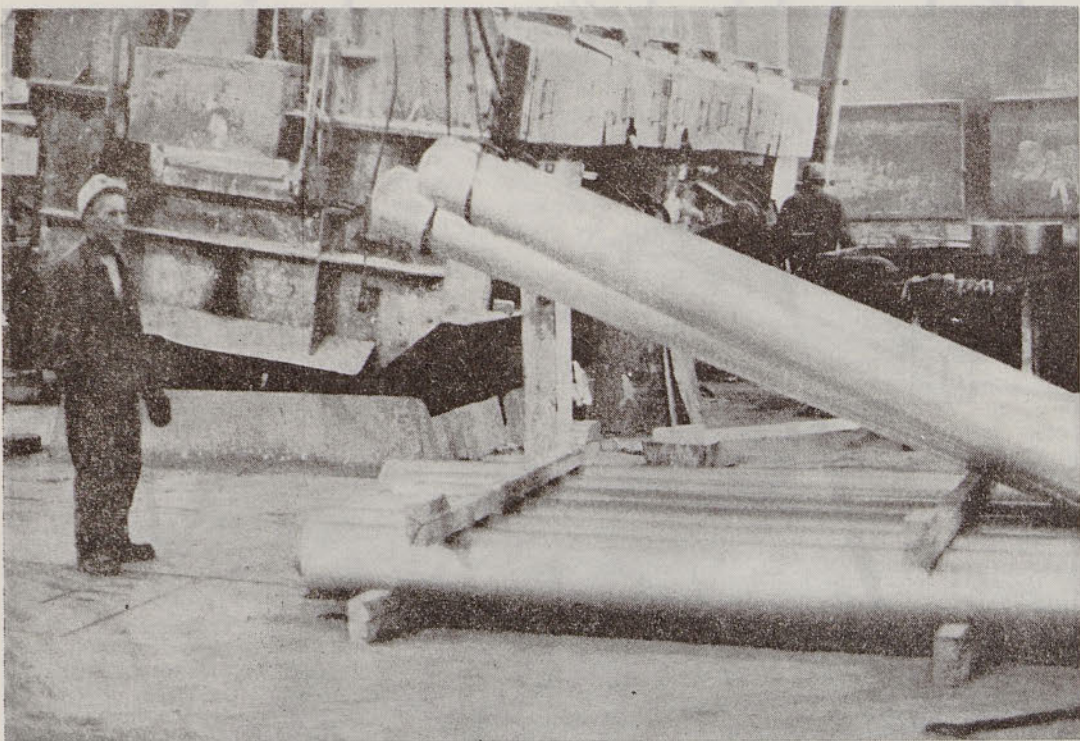
Mnogim še danes po dveh desetletjih samoupravljanja ni jasno, da ljudje, ki delajo v izmenah, hodijo na seje od doma za 35 dinarjev odškodnine. Zapravljen čas, stroški prevoza in prehrana so pa tudi trikrat višji. Njihovi tovariši v dopoldanskem času pa vse to opravijo za svoj delovni čas, ne glede ali je to seminar ali katera koli seja. Saj v popoldanskih urah ni sej, razen redkih primerov v sindikatu in kolegiju. Včasih se jezimo, da ta ali oni ni prišel v prostem času na sejo, da nismo sklepčni, ne vprašamo se pa, kakšen imamo odnos do teh ljudi. Sam sem bil priča v mesecu maju letos, ko smo se tretjič sestali in so vedno manjkali isti. Torej nismo bili sklepčni. Ti so slučajno v izmeni, zaradi nekkih poizkusov, pa je eden prisotnih dejal: »Saj ni nor, dopoldne na sejo, popoldne pa delat«. Tukaj je vprašanje zavesti slehernega, ki je na kandidaturu pristal. Če pa ga morda ni sindikat vprašal pred kandidiranjem, je njegova krivda. Drugo, kar je tukaj prisotno, je vprašanje, zakaj ne bi imeli po dveh desetletjih dopoldanskih sej, te popoldan ali v prostih sobotah. Tako bomo videli patriotizem ostalih do samoupravljanja.

Za vse udeležence seminarja, ki so bili v svojem prostem času na seminarju, naj velja upanje, da bo DS TGA ugotovil, da je sprejel sklep na škodo manjšine in svoj sklep popravil tako, da bomo svojih 8 ur lahko koristili vsi. V kolikor to ne bo urejeno, bo za vse velika izkušnja za naslednje seminarje in seje.

M.T.

Predah

Iz livarne

● Iz Metalurga

Kaj prinaša usmerjeno izobraževanje

V zadnjem času pogosto slišimo in beremo o preosnovi ali reformi izobraževanja in o usmerjenem izobraževanju. Družbeni razvoj in razne pomanjkljivosti dosedanjega izobraževalnega sistema terjajo že dalj časa premik k učinkovitejšemu in izboljššanemu načinu izobraževanja mladine in odraslih. Spremembe bodo udarile predvsem srednje šolstvo in bodo seveda vplivale navzdol v osemletko in tudi navzgor v višje in visoko šolstvo. Vsaka nova sprememba vselej naleti na ovire, da bi jih bilo manj, je potrebna čim širša obveščenost v kar se da preprosti obliki. Bralci naj se seznaniijo v teh kratkih poglavjih z osnovami novega sistema.

MARSIKJE NI PRAV

Za poklicne šole štejemo srednje šole (tudi delovodske, tehnične itd.) zaradi zmanjšane obsega splošne izobrazbe pa se ne dajejo enakih možnosti niti najspodobnejšim učencem, da bi nadaljevali šolanje kot iz drugih srednjih šol. Ti učenci so morali »ponavljati« celo srednjo šolo, če so želeli opravljati neko drugo. Žrtve take neprogramske povezanosti so vsi naši poklicni delavci, (ki so se šolali dalje na tehniški srednji šoli in tudi delovne organizacije, ker so plačevale šolanje). V tem mesecu je na primer opravilo ob delu 20 naših poklicnih delavcev metalurgov zaključni izpit na oddelku tehniške srednje šole. Vsi ti so končali dvojno srednjo šolo v 7 letih (učenci iz osnovne šole imajo tri leta krajši »šolski rok«, ko gredo naravnost v tehniško šolo). Takih in podobnih pomanjkljivosti je še več.

BISTVENE SPREMEMBE

V čem bodo bistvene spremembe? Usmerjeno izobraže-

vanje postavlja takšen sistem, da bo zagotavljal vsem enake možnosti za poklicno izobraževanje in mogočo odločitev za poklic v zrelejši dobi. Po uvedenih spremembah bodo imeli učenci višjo osnovno izobrazbeno raven vzgoje in izobrazbe za šolanje vseh profilov poklicev. Boljše možnosti bodo imeli glede pravilnejše izbire poklica. Temeljna usmeritev novega izobraževalnega sistema pomeni vzgojo za delo, iz dela, ob delu in na delu. Z drugimi besedami: izobraževanje mora biti odprto, prilagojeno vsem zahtevam dela, možnostim izobrazbe delavcev in potrebam družbe.

KAKO URESNICITI?

Usmerjeno izobraževanje pomeni nekakšno nadgradnjo sedanje osemletne šole. S tem v zvezi zadenejo spremembe tudi srednje, višje in visoko šolstvo pa tudi dosedanje izobraževanje odraslih. Prvo obdobje ali prva faza spreminjene osemletke bo množična in obvezna za vse, ki se začno

usmerjeno izobraževati, pozneje pa tudi za vse ostale učence. Ta faza traja 4 semestre in pomeni 9. in 10. leto šolanja. Z izboljšanim delom bo treba zagotoviti, da bo ti dve leti uspešno opravila vsa mladina. Postala naj bi torej to (uspešna) šolska obveznost za vso našo mladino.

Drugo obdobje vsebuje konkretno usmeritve v različne profile poklicev. V tej fazi bo mogoče pridobiti poklicno izobrazbo v srednjih, višjih in visokih šolah. Trajanje te faze bo odvisno od zahtev programov profilov poklicev (do 16-letnega šolanja).

Prva faza bo imela nalogo usmerjanja na razna področja (jezikovno, družbeno ekonomsko, naravoslovno — matematično, proizvodno tehnično in telesno vzgojno). Na tej poti do poklicev ne bo več slepih tirov, boljše bodo tudi možnosti dopolnilnega izobraževanja ob delu.

Za to obsežno in nujno delo, ki ga moramo za vsako ceno opraviti, bomo potrebovali poleg sredstev, kadrov, prostorov, predvsem tudi novega duha in trdnega zaupanja v uspeh zastavljenih načrtov.

V dosedanjem šolanju smo poudarjali sodelovanje šole in doma, to pot pa bomo rekli: šola, delovna organizacija in dom.

Edino za takim sodelovanjem tiči tisto, kar hočemo v reformirani šoli.

L.K.

Zakaj in pred kom strah?

(Nadaljevanje s 13. strani)

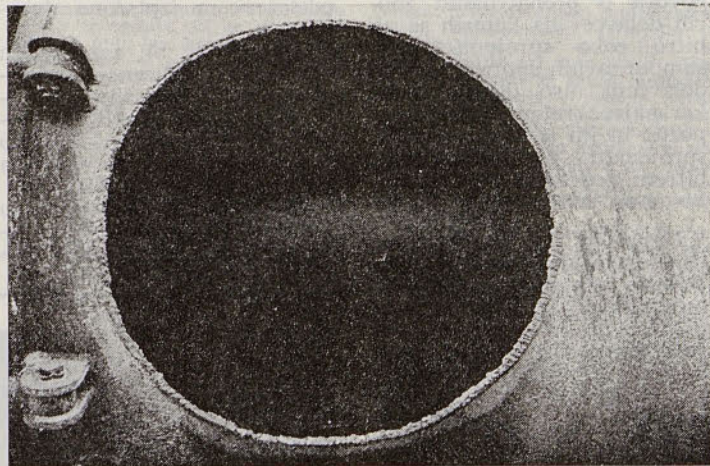
morda opozoriti na določene napake. To misel, ki jo je izrekel predstavnik CK ZKS bomo morali vsi skupaj v celoti uresničiti in se zavedati, da smo samoupravna družba, ki mora sloneti na socialističnih principih, konkretnih akcijah in tesnem sodelovanju oz. izvrševanju vseh nam postavljenih planskih nalog, ki smo jih dolžni vsi izvrševati. Vsak po svojih sposobnostih in odgovornostih na svojih delovnih mestih. Takoj potem je bila tudi 7. redna seja oz. sestanek vseh članov ZK v TOZD tovarna glinice, kjer so obravnavali vse sprejete sklepe in zaključke iz problemske konference ali sestanka v TGA in se z istimi, z nekaterimi pripombami, tudi strinjali, po drugi točki pa so spregovorili o nepravilnostih v delu vodstva, družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. Prav po tej točki je bilo nakazanih vrsto problemov s katerimi se v tej TOZD srečujejo in ukvarjajo. Bilo je iznešenih nekaj konkretnih problemov za katere pa je bilo sklenjeno, da se le-ti čimprej odpravijo skladno oziroma skupno.

Tudi tokrat je bilo opaziti, da vsi člani še vedno ne upajo povedati tistega, kar jih žuli, ker imajo določen strah. Postavlja se torej vprašanje,

zakaj in pred kom ter kako dolgo še strah? Povedati je treba, da so v TOZD tovarne glinice dosegli po vprašanju političnih akcij kot tudi v smeri stabilizacijskih prizadevanj precejšnje uspehe, da se pa prav gotovo takrat poraja vrsta problemov, ki logično največkrat zahtevajo strpnost in razumevanje. Tako v tej TOZD, kot tudi v vseh ostalih, kjer prav gotovo ni drugače in v celotni delovni organizaciji se bomo morali zavedati, da smo vsi skupaj samoupravljavci ter, da zato tudi skupaj delamo in odgovarjamo, kar pa pomeni, da smo dolžni tudi ustvarjati take medsebojne odnose, ki slonijo na medsebojnem razumevanju in tovariškem sodelovanju.

Komunisti v TOZD tovarne glinice so zelo kritično in samokritično ocenili svoje delo in medsebojne odnose, za katere ne bi smeli niti najmanj misliti, da so ne vem kako kritični, vendar tudi še tista jo nezadovoljstvo ter tako tu-majhna nesoglasja ustvarjajo nerazpoloženje in določene odpore. Čimprej moramo odpraviti miselnost, da je nekoga pred kom strah in, da v naprej vse kar ni v redu kritiziramo oz. odpravljamo, vse napredno in uspešno pa prav tako pozdravimo oz. nadaljujemo v vseh smereh!

F. Meško

Odprtina

Mnenje člana kolektiva o vpisu posojila

V zadnjem času se največ piše in govori o vpisu posojila za ceste v SR Sloveniji in v sami občini. Vsi bi se morali zavedati, kako koristna družbena akcija je to.

Tako se bo enkrat za vselej uredilo tiste ceste v občini in republiki, ki so najbolj potrebne in so nujne za hitrejši gospodarski razvoj in za vožnjo slehernega človeka. Delovnim ljudem širom naše občine in SR Slovenije je bilo jasno povedano in napisano, kako in koliko naj bi zbrali na območju Slovenije za vsa najnujnejša dela, ki so v planu za določeno obdobje. Večina je to akcijo pozdravila in je vpi-

sala posojilo brez odlašanja. S tem so pokazali, da jim ni vseeno po kakšnih cestah se vozijo. Z vpisom posojila za ceste so zopet pokazali svojo pripravljenost, da bodo vedno tam in med tistimi, ki imajo posluš za vsako solidarnost in humano akcijo. Res je tudi to, da ima pravico razpolagati s svojim denarjem vsak kot mu to dopušča možnost. Vendar bi bilo lepo, da bi ne bilo nikogar, ki ni vpisal svojega minimalnega zneska posojila za ceste.

Pregovor pravi: »Tisti, ki hitro da, dvakrat da.« Vendar je še čas tudi za tiste, ki še iz kakršnegakoli vzroka niso

vpisali posojila, da še to storijo in sami dokažejo, da jim ni vseeno, kakšne so ceste v njihovi občini in republiki.

Akcija vpisa posojila še ni končana in že lahko čitamo in gledamo na televiziji strahotne poplave v Bosanski krajini. Poplave so zajele 23 občin v sami Bosanski krajini, kar pomeni, da tu živi ogromna večina ljudi Bosne in Hercegovine. Škoda je velika in še ni ocenjena. Tu bo zopet treba pomagati in s skupnimi močmi vsaj delno ublažiti nesrečo, ki je zadela te ljudi in pokazati, da v nesreči nikoli nisi sam.

J.S.

PREJELI SMO

V TGA Kidričevo izdaja delavski svet časopis »Aluminij«. Vsak član kolektiva ima pravico, da napiše kak članek, ki obravnava razne dogodke in probleme v TOZD. Vsak članek, ki je primeren za objavo je tudi v popolnosti objavljen v časopisu »Aluminij«. Tu ni problema. Vendar je tu še drugi problem, kam napisani članek dati, da bo objavljen? Najbolje je, če ga osebno oddaš v izobraževalni center v pisarno uredništva.

Nabiralnikov, ki so zato namočeni, se vseh ne odpira.

To sem se sam prepričal, ko sem vrgel članek v nabiralnik »Aluminij« pri vratarnici. Seveda ne na recepciji, tam se nabiralnik pač odpira, kot sem pozneje izvedel. Zakaj potem na njemu ni primerne oznake? Prav bi bilo, da se redno odpira tudi ta nabiralnik, saj nas tam večina prihaja in odhaja z dela. To ni nobeno zlonamerno pisanje in tudi ne tako velik problem, da se ga nebi dalo rešiti z malo dobre volje nas vseh.

Š.J.

Predvsem o družbenih planih razvoja

V prvi polovici meseca julija 1976 so se na svojem 22. rednem zasedanju sestali vsi trije zbori občinske skupščine. Najprej na skupnem zasedanju v dvorani narodnega doma, po končanem zasedanju pa so zbori ponovno zasedali ločeno ter razpravljali in sklepali o raznih vprašanjih v okviru svojih pristojnosti.

Posebnost tega zasedanja zborov SO Ptuj je predvsem v tem, da je tekla razprava o predlogu dogovora o temeljih družbenega plana SRS za obdobje 1976 do 1980, o osnutku družbenega plana razvoja SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 ter o predlogu dogovora o temeljih družbenega plana občine Ptuj in o osnutku družbenega plana razvoja občine Ptuj za obdobje 1976 do 1980 leta.

V nadaljevanju sej zborov pa je bil sprejet sklep o pooblastilu izvršnega sveta SO za podpis planskih dokumentov za obdobje 1976 do 1980, katerih podpisnik je Skupščina občine Ptuj, nato pa so zbori sklepali o razrešitvah in imenovanjih novih ravnateljev osnovnih šol »BORISA KIDRIČA« v Kidričevem, kjer so imenovali za novega ravnatelja tov. Franca Lačna, OS »IVANA SPOLENJAKA« Ptuj, kjer je bil ponovno imenovan tov. Adi Praprotnik, OS »FRANCA OSOJNIKA« v Ptuj, kjer je novi ravnatelj tov. Ivo Težak, OS Videm pri Ptuj, kjer je bil imenovan tudi za naprej tov. Franjo Levstik in za OS Majšperk, kjer bo naslednja štiri leta ravnatelj tovariš Ivan Smolej.

Kot sem že povdaril, je bilo največ pozornosti na tem 22. zasedanju zborov občinske skupščine posvečene že zgoraj navedenim dokumentom za naslednje petletno obdobje, ki je za vse nas in za naš nadaljnji razvoj gospodarstva izrednega pomena. Načelnica oddelka za gospodarstvo, tovarišica Carmanova, ki je podala delegatom pred ločenimi zasedanji izredno obširno obrazložbo v razumljivem tonu, da so lahko delegati pozneje v razpravi podali svoje morebitne predloge in pripombe na osnutke.

Se isti mesec, to je konec julija 1976 pa je bila že 23. redna seja zborov občinske skupščine, ki so tokrat ponovno zasedali na ločenih sejah in so razpravljali ter sprejeli predlog družbenega plana razvoja občine Ptuj za obdobje 1976 do 1980. leta. Na tem zasedanju so delegati poslušali tudi poročilo o delu sodišča združenega dela v Mariboru. To je bilo zares zelo zanimivo, razpravljali pa so tudi o predlogu družbenega dogovora o organiziranosti in uresničevanju družbene samozastite v občini Ptuj, predlogu sklepa o potrditvi statuta Obrtno nabavno-prodajne zadruge »PANORAMA« Ptuj, predlogu sklepa o imenovanju namestnika družbenega pravobranilca samoupravljanja s sedežem v Mariboru ter predlogu sklepa o soglasju k imenovanju sekretarja Kulturne skupnosti Ptuj.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti sta imela na dnevnem redu še predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o pogrebnih svečanostih v občini Ptuj, poročilo o polletni realizaciji proračuna občine Ptuj za leto 1976, predlog sklepa za ugo-

tovitev potrebe in smotrnosti ustanovitve plinovoda ter predlog o razdelitvi sredstev za funkcionalne izdatke krajevnih skupnosti občine Ptuj za leto 1976.

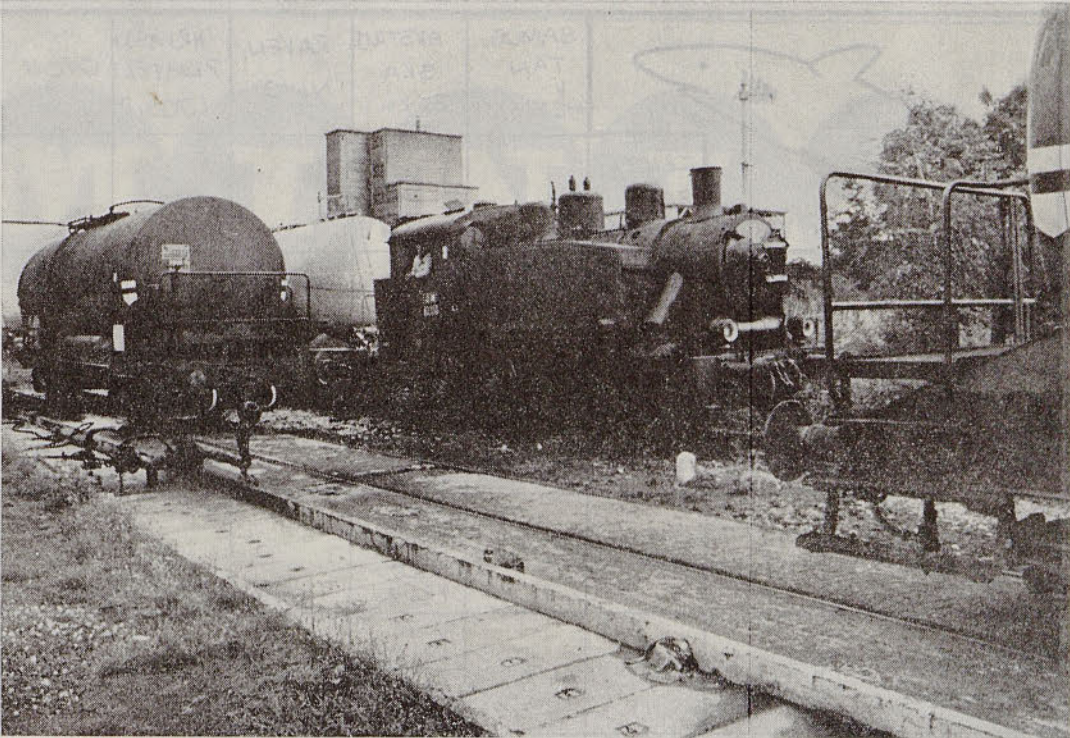
O vseh navedenih točkah pa je razpravljaj tudi družbeno-politični zbor SO Ptuj ter podal svoja mnenja, predloge in pripombe. Omenil sem že, da je bilo prav posebno zanimivo poročilo o delu sodišča združenega dela v Mariboru, ki ga je podal predsednik tega sodišča tov. Albin Siferer. V obširnem poročilu je bila poudarjena potreba po ustanovitvi tega sodišča, zakaj je do istega tudi prišlo. Spregovoril je o organiziranosti, o začetnih dilemah pri poslovanju sodišča, podana pa je bila tudi analiza dosedanjega dela ter o tem kako se voli sodnike tega sodišča, ki ima zelo širok pomen za zaščito delavčevih pravic.

V analizi je bilo povdarjeno, da je sodišče združenega dela doslej obravnavalo le eno gospodarsko statusno zadevo v zvezi spora izločitve TOZD iz DO vendar pa je spor bil rešen s sporazumom o spornem razmerju, se pravi s poravnavo. Sicer pa prevladujejo spori iz medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu, kar je seveda zelo karakteristično za začetno obdobje delovanja sodišča združenega dela, saj je med spori iz medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu na prvem mestu vprašanje sporov o prenehanju lastnosti delavca, tem pa seveda sledijo spori o pridobitvi lastnosti delavca, o osebnih dohodkih, dodeljevanju stanovanj, o kršitvah delovnih dolžnosti, štipendijah, dopustih in tako naprej. Vsem pa nam je najbolj poznan primer ZTP Ljubljana — TOZD Prometna sekcija Pragersko, pa tudi marsikaj drugega je že bilo obravnavano na tem sodišču, ki ima že v začetku svojega obstoja veliko zahtevnega ter odgovornega dela.

Pa se ponovno povrnimo k točkam o kateri smo spregovorili v samem naslovu in v začetku, to je o družbenem planu razvoja občine Ptuj za obdobje 1976 do 1980. leta. Na sam osnutek je v teku javne razprave bilo podanih nekaj načelnih pripomb ter stališč, kakor tudi konkretnih predlogov za dopolnitev osnutka. O tem je tudi spregovoril IS SO Ptuj in ugotovil, da pa od časa zadnjega zasedanja SO do seje IS OS Ptuj ni bilo podanih dodatnih pismenih pripomb, kar pomeni, da so delovni ljudje tak osnutek v celoti podprli in se z njim v celoti strinjajo ter ga podpirajo. Odpira široke možnosti nadaljnega razvoja naše občine v bodoči perspektivi. Tako so tudi vsi trije zbori v celoti potrdili predloženi predlog družbenega plana razvoja naše občine za naslednjih pet let in s tem odprli nov list v zgodovini naših prizadevanj za čimuspnejši razvoj gospodarstva in kmetijstva.

Vsi se dobro zavedamo, da bomo tak program uresničili le z doslednim izvajanjem stabilizacijskih ukrepov in doslednim spoštovanjem vseh predpisov in zahtevanj imamo možnosti oz. izkonov, kajti le v skupnih prizagleda za uspešen razvoj našega gospodarstva.

France Meško

Železniški promet

● Doc dr. Marija Auersperg

Rak na želodcu

Rak želodca je po svetu, pa tudi pri nas pogostno obolenje. V Sloveniji zabeležimo blizu 600 novih primerov na leto. To obolenje je pri nas na drugem mestu po pogostnosti med vsemi rakaviimi obolenji: pri ženskah za rakom na dojki, pri moških pa za rakom na pljučih.

KAJ VEMO O VZROČNOSTI

Vzroki za nastanek raka na želodcu niso znani. Zelo verjeten pa je vpliv prehrane in navad prehranjevanja. Podlaga za tako domnevo je zelo različna pogostnost te vrste raka v različnih deželah, ki se razločujejo med drugim tudi po vrsti prehrane prebivalcev. Zanimivi so podatki, da upada pogostnost raka na želodcu z naraščanjem življenjskega standarda — to pripisujemo spremenjenemu načinu prehranjevanja. Med škodljivimi vplivi, ki so verjetno pomembni za razvoj raka, navajajo tudi uživanje koncentriranih alkoholnih pijač, prekaženega mesa, ostrih začimb in kajenja. Tudi pomena dednosti ne smemo zanemariti. Pri sorodnikih ljudi, ki so oboleli za rakom na želodcu, se pojavlja to nevarno obolenje štirikrat pogosteje kot pri drugih ljudeh.

Na Japonskem, kjer je rak na želodcu najpogostejši na svetu, so pri preučevanju življenjskih in prehranjevalnih navad opazili zanimivo zvezo med uživanjem začimb in močno soljeno hrano ter rakom na želodcu. Ugotovili so tudi, da naj bi vsakodnevno uživanje mleka bila nekakšna zaščita pred rakom na želodcu. V zadnjih letih so namreč opazili tudi na Japonskem upadanje pogostnosti te bolezni — začetek tega pojava sovpada s časom, ko si je mleko šele pričelo utirati svojo pot v vsakodnevni jedilnik Japoncev. Take podatke nam nudi statistika. Na videz nerazumljivo zvezo med začimbami, žganjem, kajenjem in možnostjo, da zbolimo za rakom na želodcu na eni strani ter mlekom in možnostjo, da se tej nevarni bolezni izognemo na drugi strani, pa si lahko razložimo takole: žganje in pretirano začinjena hrana povzročajo zaradi draženja lahko vnetje želodčne sluznice — to pa je že sprememba, ki velja za pred-

rakavo. V določenih primerih namreč lahko iz vneta spremenjene in stanjšane sluznice vznikne rak. Med predrakava obolenja štejejo tudi izrastke želodčne sluznice — polipe ter čire na želodcu in pojave, ki jih spremlja zmanjšanje kisline v želodčnem soku. Pri ljudeh, ki imajo premalo kisline, je verjetnost, da bodo zboleli za rakom na želodcu, desetkrat večja kot sicer. Devetdeset odstotkov bolnikov ima takrat, ko postavimo diagnozo — rak na želodcu, znižano količino želodčne kisline. Pri vseh teh spremembah je začinjena hrana pomemben vzročni dejavnik.

ZNAMENJA BOLEZNI

Ovisna so od oblike raka na želodcu in mesta, kjer se je razvil. Znamenja so zelo raznolika, številna in neznailna.

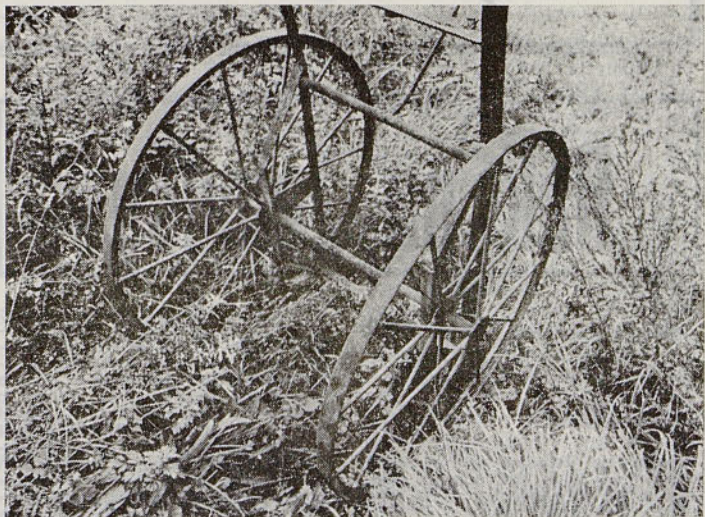
- Enaka znamenja lahko dajejo tudi druga obolenja. Najznačilnejša je povezava raznih motenj, ki jih bomo našli, njihovo vztrajno ponavljanje ter naraščanje njihove jakosti. Zaradi preglednosti bomo razdelili znamenja v tri skupine:
1. splošna znamenja — težko opredeljivo upadanje zdravja in življenjske moči, utrujenost, slabost, hujšanje, bledota, izguba apetita;
 2. znamenja, ki so podobna bolezenski sliki pri čiru na želodcu — bolečine v žlički, v povezavi ali brez nje z obroki hrane in

se lahko začasno pomirijo po zdravljenju z dieto in s sredstvi zoper kislino;

3. neznailna bolezenska znamenja, ki kažejo na obolenost prebavil, kot so npr. izguba apetita, včasih samo za nekatere jedi kot je npr. meso, občutek nejasnega tiščanja in napenjanja v žlički, občutek teže v želodcu, napenjanje, bljuvanje, »slaba prebava«, motnje v požiranju, slabost, bolečine pri srcu, črno blato. Vse preradi se ljudje ob takih znamenjih tolažijo, da so si pokvarili želodec s slabo hrano in odlašajo s pregledom pri zdravniku. Znamenja raka na želodcu res niso znailna prav za to bolezen, vendar nam mora to, da teža-ve dlje trajajo in da se celo stopnjujejo, vzbuditi sum, da gre za nevarno obolenje ter nas napotiti pravočasno na zdravniški pregled.

Zapomniti si moramo, da ne smemo nikoli sami zdraviti tako imenovane »slabe prebave« in želodčnih težav, če trajajo dalj kot kak teden. Posebno pri ljudeh, starejših od 40 let so taka znamenja kaj rada znanilci raka. Samo skrben zdravniški pregled laboratorijske in rentgenske preiskave ter pregled notranjščine želodca s posebnim optičnim instrumentom nam lahko zanesljivo razjasni naravo težav.

(Nadaljevanje na 16. strani)

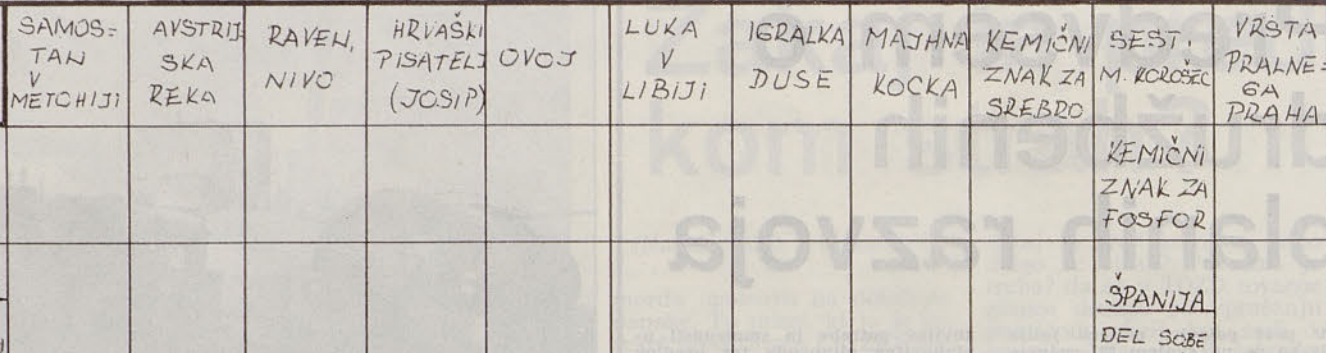
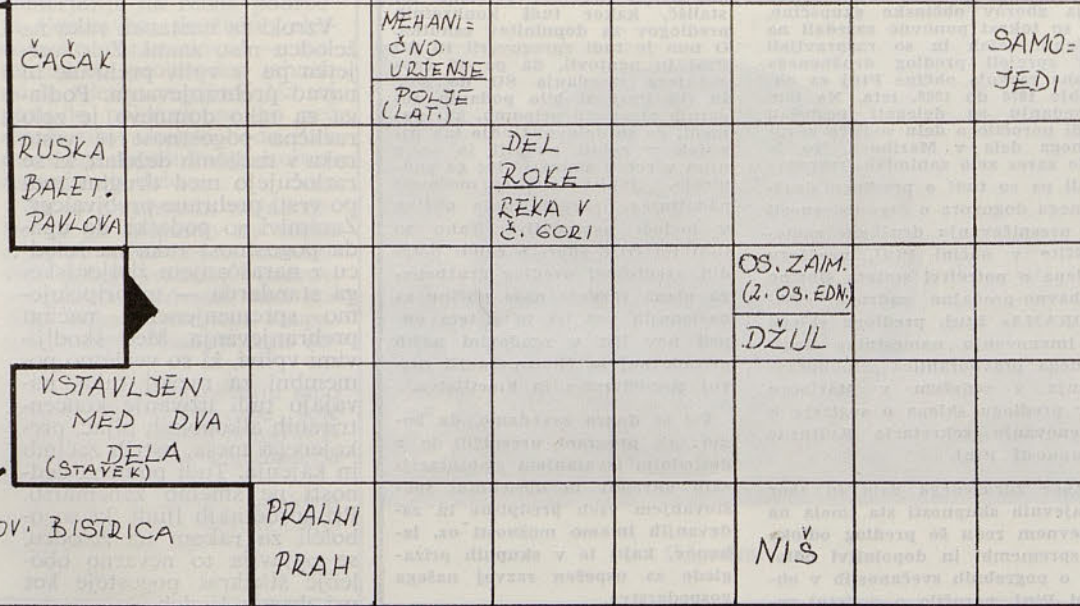

Iz odpadnega skladišča

KINO SPORED

za mesec september 1976

3. Detektiv Klut	amer. barvni kriminalni
7. Mali greh	ital. barvna erot. komedija
10. Neznani zaščitnik	amer. barvni vestern
14. Dama in diamanti	amer. barvni kriminalni
17. Poslednje zatočišče	amer. barvni kriminalni
21. Ljubezenska pesem	amer. barvna melodrama
24. Mesto nasilja	amer. barvni kriminalni
28. Trader Horn	amer. barvni pustolovski

[illegible]

na želodcu mnogo manj uspešne kot operacija. V novejšem času imamo na voljo posebna zdravila, ki zavirajo razrast rakavih celic — tzv. citostatike. Žal pa so ta kemična sredstva uspešna le pri približno 20 odst. bolnikov in to le za kratek čas 2—6 mesecev.

Zdravljenje z obsevanjem samim je pri bolnikih na želodcu neuspešno. Uporabljamo ga le za olajševanje težav bolnikov, ki imajo zasevke v kosteh. Nekateri avtorji poročajo o uspehu z istočasno kombinacijo citostatikov in obsevanjem pri obsevanju raku na želodcu, ki ni odstranljiv z operacijo.

Odstotek bolnikov, zdravljenih po tej metodi, pri katerih se je tumor zmanjšal, je bil pomembno višji kot pri onih, kjer so uporabili le obsevanje ali le citostatike. Poleg tega se je tudi podaljšalo preživetje teh bolnikov. Kljub tem ohrabrujočim podatkom, imamo na sedanji stopnji

znanja v medicini, v boju z rakom na želodcu eno samo zanesljivo orožje, ki lahko privede do ozdravljenja — t.j. pravočasno operacijo. Zato velja ponovno o-

pozoriti na odločilen pomen zgodnje ugotovitve te bolezni.

Vsako odlašanje pomeni zmanjšanje možnosti za ozdravljenje.

Uredniški odbor:
Ivo Tušek — predsednik.

Člani:

Člani:

Franc Meško,
Anton Zadravec,
Jože Huzjan in
Anton Kozoderc — namestnik predsednika —
Franc Vrtič — odgovorni urednik

Tisk: ZGP Pomurski tisk — TOZD tiskarna, Murska Sobota
Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno.
Rokopisov in slik ne vračamo.